

Esc de doue ori in septemana

Joi a si Domineca.

Pretulu pentru Austri'a

pre anu intregu . . . 10 fl. v. a.

jumetate de anu . . . 5 fl. v. a.

trei lune . . . 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si Strainitate

pre anu intregu . . . 14 fl. v. a.

jumetate . . . 7 fl. v. a.

trei lune . . . 3 fl. 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trattner-Caroliana in strat'a domnesca Nr. 2. era corespundintiele la Redactiunea diurnalulu Stra'ta „Scol'a Reale“ Nr. 6. unde sunt a se adresa tote scrisorile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc.

Scrisori nefrancate si corespundintie anonime nu se primescu. Scriptele republicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiuniloru au a se raspunde 10. cruceri de linia. — Unu nru singlaritecu costã 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pest'a, 29. jan. 10. faur. 1866.

Evinementulu dilei e proieptulu de adresa. Cetitorii nostri lu primescu alaturatu la nr. presinte alu diurnalulu nostru. Unele diurnale magiare si nemtiesculu „P. Loyd“ facu d'intr' insulu unu actu de insemnetate europeana. Parerea nostra e mai modesta si mai putinu favoritoria. Cãtu pentru estinderea opului, elu trece preste marginile indatinate a le unei adrese precum trecuse si cea d'in 1861; socotita de dupã rãgulele artei oratorice, e atãtu de fusa cãtu vedesce stilulu ce se dice asiaticu, contrariulu stilulu laconicu. Cãtu pentru cuprinsu, e mai multu o disertatiune erudita a supr'a dreptulu publicu, decãtu o adresa intru adeveratulu intiesu alu cuventulu. Autoriulu pre semne sãu cã voiescu a dovedi eruditiunea sa in asta privintia, sãu vre a da coronei lectiuni d'in dreptulu publicu. In prolisitate sãmena cu adres'a d'in 1861, repetitiunile cele de prisosu asupr'a unui acelu-a-si obieptu sunt destule dar totu-si mai putine decãtu in cealalta; infirãrea lucruriloru inca raspunde mai bine cerintieloru logice decãtu ale adresei sorori d'in 1861. form'a inca i e mai domola multu mai domola, adeca: adres'a de acum e totu cea d'in 1861 dar trasa pre tocila; asta impregiurãre insemnata avemu sãe o constatãmu, cã-ce form'a acest'a blanda dovedesce vointi'a espresa a autoriloru de a fi mai tratãbili in viitoriu, adeca sunt gat'a a sta la vorbe. Tote cãte se dicu in acestu actu se poteã dice totu asiã mai pre scurtu, spre a nu incurge imputatiunea cuprinsa in dicãla romanulu „vorba multa saracia.“

Socotindu acestu actu ca respunsu la cuventulu de tronu, avemu era sãe constatãmu cã acestu-a nu au datu ansa la asẽmene replica, erã dara de prisosu atãt'a sãla de argumentatiuni a supr'a unoru pusetiuni, cari coronea nu le trage la indoiela. Cuventulu de tronu cãtra diet'a presinte e inspiratu de cea mai apriata bunavointia a Monarculu cãtra tiera; neci unu domnitoriu n'au graitu intr'unu tonu mai parintescu cãtra Ungari'a precum au graitu asta data Imp. Francescu Iosifu I. deci autori adresei n'aveãu cauza de a raspunde in tonulu negatiunii si alu neincãderii.

Sãe trecemu acum la punctele principali, intre cari autonomi'a tieriei cuprinde locul principale. Asecurãrea ei depinde de la comuna invoire intre domnitoriulu si tiera. Noi ca fiã ai patriei vremu sustienerea autonomiei tieriei nostre chiaru asiã ca compatriotii magiare, cã-ce asẽmene sorte ni e rezervata. Vieti'a nostra nationala numai in libertate pote inflori, numai sub scũtulu drepturiloru autonome a le patriei nostre se pote desvoltã dupã cerintia, deci toti acei-a cari ni facu aruncature cã noa romaniloru ni-ar pasã putinu de autonomi'a patriei, sunt calumniatori reutaciosi. Au pote cine-va crede cã perdiendu tieri'a autonomi'a sa, suferindu compatriotii nostri magiare vre o apesare, noi ne vomu imbuibã intru tote fericirile libertãtiloru publice? Au suferintiele loru de siepte sprediece ani nu le portãramu si noi asẽmene? Ni-se imputa inse cã noi recurgemu totu la Domnitoriulu. Dar unde sãe alergãmu? Au nu la isvorulu la care alerga inisi-si compatriotii nostri? Apoi dupa tristele esperiintie a le aniloru 1848—9, candu in mediulu atãtoru evolutiuni libere, corpulu representãtivu alu patriei nostre ocupase unu terenu alu negatiunii absolute fatia cu pretinsũnile nostre nationali, si la 1861 numai dupa certe se umilise a face unu proieptu destul de ficalosu, si candu astadi inca dupã semne (vedi brosiur'a marelui maestru alu politicei machiavelstice magiare) numai drepturile individuali sunt in prospectu a se da nationalitãtii nostre, rogu-ve unde sãe fimu alergatu si unde sãe alergãmu inca in amaritiunea nostra daca nu la Monarculu, de la care primãramu in decursu mai bine de doue secle atãte dovedi de iubire si scũtãre parin-

tesca? In fine restituindu-se autonomi'a patriei nostre noi vomu intrã cu multa bucuria in vietia constitutiunale, noi vomu salutã nedependintia patriei nostre d'in adanculu inimiei, dar cu tote cã legile ajungu mai multu decãtu grati'a, in luptele nostre constitutiunale, spre a nu se elude drẽpturile asecurate prin lege, in favorea celui mai tare, era-si totu la Monarculu vomu alergã pentru vindecarea raneloru infpte prin sil'a celui mai tare, mai favoritu prin sorte, ba si prin lege, mai in pusetiune de a ni storee usulu dreptulu legiuitu. Noi cu tote scadiemintele sãtuatiunii nostre iubimu constitutiunalismulu cu tote luptele lui, cã-ce lupt'a e vietia, si noi despre vitalitatea nostra avemu unu testimoniulu intaritu cu sigilulu a sieptesprediece secle, avemu consciintia a estintiei nostre, avemu credintia cea neinfranta in viitoriulu nostru. Prin urmare noi respingemu cu indignatiune tote recriminãrile de neconstitutiunale, de absolutisti si cãte tote frase gole aruncate in spatele nostre de unii omeni caroru nu li place a ne vedẽ staruindu a deveni natiune libera precum ne au creatu Ddiu.

Aceste aduserãmu ca cetitorii nostri se vedea cumea iubindu autonomi'a tieriei nostre si tiendu la nedependintia ei legiuita, d'in ce punctu de vedere apretiuimu nai totu-si proieptulu de adresa in ceea ce privescu pretinsũnile de dreptu autonomicu alu tieriei. Noi plecãmu d'in punctulu de vedere alu intereselor nostre nationali si d'in alu intereselor unitãtii statulu comune. Intielãgemu de ambe pãrtile interesele cele vitali, era nu cele mai secundarie cari sunt a se supune totu de aun'a intereselor mai inalte. Astfelu apretiuindu deplinu pretinsũneã cuprinsa in proieptulu de adresa in privintia ministeriulu parlamentariu, socotĩmu dupa parerea nostra cea modesta si neprejudicatoria, cumea Monarculu nu pote implini asta pretinsũneã fãra periclitarea pãcii interne si a subsistintiei imperiulu adeca fãra vatemarea unitãtii statulu, celu putinu pana atunci nu, pana candu cestiunea cea mare a afãceriloru comuni nu va fi deslegata astfelu: ca aceste interese vitali sãe fie deplinu asecurate. Deci in asta privintia tienu la parerea nostra descoperita in nr. 7. si crãdemu cã mai nainte de tote trebue sãe se gasescu modul cum sãe se impace pretinsũnile imperiulu comune, cu pretinsũnile nu mai putinu ponderose si vitali a le autonomiei si nedependintiei tieriei nostre, — crãdemu totu odata cã acest'a nu e conditiunata de la numirea uniu ministeriu parlamentariu, si in tota intemplantia nu ca numirea lui sãe precãda deslegarea altoru cestiuni. Aceesi parere avemu si despre restituirea autonomiei municipalitãtiloru. Centralisarea ministerele d'in 48 ucise tota autonomi'a municipale, si ce a mai remasu trebue mai nainte adusu in consunantia cu acesta institutiune moderna. Noi pũnemu mare pretiu pre autonomi'a municipale, cã-ce terenulu desvoltãrii vietiei nostre nationali sunt municipalitãtile; aceste voru fi fortaretia care va scũti drẽpturile si libertãtile nostre nationali, care ne va aperã in contra atotopotintiei ministeriali, candu acest'a ar tĩnde a ne scurtã cãte unu dreptu in favorea supremãtiei elementulu predomnitoriu, atãtu in administratiunea publica la dicasteriele tieriei, cãtu si in sĩnulu corpulu representãtivu, d'in cnre ar esi si cu a carui-a majoritate ar avẽ sãe domnesca. Deci, drepturile autonome a le municipalitãtiloru, mai nainte de tote sunt a se regulã, a se defige marginile loru, a se aduce in consunantia cu atributele respunsabilitãtii ministeriulu parlamentariu, apoi dupa ceea dorimu sãe intre in vietia spre folosulu comune, era nu a deveni dictatura in manile unei clice de omeni, cari, sub masc'a noa bine cunoscuta a patriotĩsmulu, sãe aiba mediulocu bine venitu de a le exploatã (intrebuintiã) in folosulu loru personale privatĩsmu si in intru interesulu supremãtisãrii nationali. De odata cu regularea acestor'a trebue sãe se deslege si ce-

stiunea cea ardiãtã a nationalitãtiloru, recunoscuta si in proieptulu de adresa, bine cã in tãrmini generali, dar avemu sãe descoperimu multumirea nostra a supr'a espresũunii d'in proieptulu de adresa „cã cestiunea de nationalitate nu se mai pote tratã dupa mesur'a legiloru vechie.“ Dovada pentru bunele intentiuni a le autoriloru proieptulu de adresa.

Inchiãmu asta data cu acea dorintia, ca tempulu de o septemana concesu parintiloru patriei a meditã adancu asupr'a acestui proieptu, sãe li supeditãdie ocasãnea de a se convinge cã va fi bine, prea bine, a-lu mai luã inca la tocila cãtu de aspra. Asceptãmu de la acele spirete luminate si petrunse de necesitate impaciurei imprumutate, cari au si minte àgera si barbatia destula spre a innaltia versulu loru in cas'a reprezentãtiloru tieriei, cã voru mediulocã modificarea unoru puncte cari ar potẽ casionã ingreunãrea deslegãrii si cã pre lãnga sustienerea principulu „quid juris,“ voru face a se luã in drepta consideratiune si sotiulu lui „quid consilii“ ca astfelu sãe potemu ajunge o data la limanulu odichnei doritu cu atãt'a sete.

Nu scimu ce pusetiune voru ocupã ablegatii romani fatia cu acestu proieptu, si cã fi-va procãdereã loru solidaria, amesuratu asceptãrii poporulu romanu. Noi am auditu cã ablegatii romani s'ar fi constituitu si ar fi tienu mai multe conferintie in privintia solidaritãtii in cestiunea de nationalitate, lasandu-se in cele lalte cestiuni libertate deplina a lucrã fie-sce care dupa parerile si convingerea sa. Cu tote cã pana acum nu primãramu neci o informatiune de a dreptulu despre activitateã de pana acum a reprezentãtiloru nostri, crãdemu cã in dilele aceste se voru adunã si ei in conferintia spre a se svatũ ideele a supr'a proieptulu de adresa, spre a-si lamurã ideele a supr'a unoru puncte a le lui si spre a-si croi calea pre care voru avẽ a purcede in solidaritate.

Diet'a Ungariiei.

Siedintia publ. XXII. a casei repr. d'in 8. faur.

Pres.: Carolu Szentiványi.
Protocolulu lu-duce V. Tóth, pre vorbitori i-insemna Ladislau Ráday.

Presiedintele, dupa autentãcarea protocolulu siedintiei precedente, fece raportu despre salutarea reprezentãtiloru si a demnitariloru la Majest. Loru in 1. febr. si despre primirea acelor'a d'in partea Majestãtiloru Sale. Se citescu vorbirile deputatiunei si respunsurile Majest. Loru la acele-si, cele d'in urma cu deosebire a le Majest. Sale Imperatesei se primescu cu cele mai viue „vivate.“ C. Iuliu Andrásy presiedintele comisũnei de 30. depune pe mes'a casei proieptulu de adresa care lu-cetescu Antoniu Csengery (notariu.) unanimu urmãrindu-lu cas'a intru inceputu cu tacere profunda, era de la midilocu incolo d'in candu in candu cu aplause; Desbãtãrea acestui proieptu se pune la ordenea dilei pre 15. fauru.

Apoi se verificã unanimu Manuilu Gozsdu ablegatulu cerculu de alãgere Tinc'a, cu aceea observare, cã de voru sosi in restempu de 30. de dile, (socotĩndu-se de la diu'a alãgerei) petũtuni in contr'a alãgerei, acele se voru pertrãptã. Asẽmine se verifica si Svastics cott. Somogy, totu cu acea-si adaugere.

In fine pres. fece casei cunoscutu, cã Andr. Mocioni a cerutu concessiune pana in 20 mart. ce i-se si dẽdepu. Siedintia se inchise $\frac{3}{4}$ l. ora.

De la diet'a Croatici.

Siedintia d'in 3. faur.

In siedintia de asta-di s'a primitu cu modificatiuni neinsemnate punctulu 13. alu proieptulu de adresa asternutu casei prin majoritateã comisũnei de adresa.

Cardinalulu Haulik ar dorî, ca pretîn-
sfunea de uniune a Dalmatiei cu Croati'a si
Slavoni'a, sê se lase afara d'in adresa, si sê se
asterna Majest. Sale separat. Cea mai mare
parte a locuitoriloru d'in Dalmati'a — continua
oratorele — au mai mare atragere câtra ele-
mentulu italianu, decâtu câtra celu slavicu.

Pavlinovics in proieptu accentuedia cu deo-
sebire tesa privitoria la intregitatea regatului
triunitu, observandu: „câ magiarii se vo-
ru sîll a cascigà Dalmati'a in partea
loru pentru mare, câ-ci ei (magiarii)
dicu, câ Ungari'a trebuie sê aiba si
mare.“ Noe ni trebuie sê reesimu cu uniunea
Dalmatiei, si sê apêrâmu intregitatea regatului
triunitu, precumu feceru si stramosii nostri.

Dupa ce se cetî puntulu alu 11-le, care
suna: „Daca diet'a Dalmatiei e unu organu
adeveratu alu tiei, nu ne indoimu nice decâtu,
câ opulu unirei s'ar potè esoperà. D'in acestu
scopu suntemu gat'a a incredintia fratiloru
d'in colo de Velebit, sê detiermuresca modulu
unirei si alu intregitatii natiunali. — Pavli-
novics tienù o cuventare urmata de aplause,
in sensu dalmaticu si constitutiunale, esentia-i
e urmatori'a:

Totu dalmatulu privesce cu fala la acêsta
tiera, unnde nu fâlfae stindardu nice nemtiescu
nice italianu ci alu regatului triunitu (givio).
Daca va considerà totu dalmatulu, câtu de de-
parte si-estinde Croati'a poterea sa si cumu si-
âpera drepturile avitice si constitutiunea, nu
se pote sê-lu nutreca alta dorire, decâtu sê se
unesca cu confratii sêi. Totu dalmatulu si ser-
bulu sentiesce, câ nice viitoriulu nice constitu-
tiunea sa nu esiste altcum, decâtu numai in
uniunea infintiata prin infratire. (Aplause si
vivate indelungate) Birocrati'a dalmatica e ini-
mic'a spiretului liberu. Consiliariulu de tabla
banale Zsivkovics a disu — continua —
câ mai inainte trebuie sê deslegâmu cestiunile
de dreptulu publicu fatia cu Austri'a si Ungari'a,
ca sê nu se tema dalmatii, câ prin uniu-
nea cu Croati'a si Slavoni'a ar pierde si ce
au acum. Ce potu pierde dalmatii? dora pa-
tent'a d'in fauru, sêu birocrati'a, ori pe acei
Catilini si Marii, cari in statiunile loru de
pretori si consiliari de curte aru infundà totu
sentimentulu liberu si patriotismulu intr'unu
tunu, si li aru placè sê le nimicesca cu o pu-
scatura. (Aplause).

Pe voi fratiloru serbi ve asigurediu, câ
v'asi numî pre bucurosu nu numai serbi, ci
bosniani sêu si hertiegovineni, numai sê ni fie
asecurata natiunalitatea. Intregitatea tiei pen-
tru noi e o intrebare de vietia, fiindu câ e de
consideratu seriosu, ce periclu ne amenintia
d'in partea elementulu romanu si nemtiescu

Dalmati'a a fostu léganulu regiloru vechi.
Se pote intemplà ca totu patriotulu dalmatu
sê se consideredie de inamiculu regimulu au-
striacu. (givio).

Au mai vorbitu inca colonelulu Zsava-
nikovics, Zuzel, Sisics, Stekovics, Mi-
halics si Veber; cesti doi d'in urma voteza
pe langa nimicirea confiniiloru militare. Veber
spera, câ atunci mai multa grige ar' avè de
limba si literatura, decâtu pana acumu. Pofte-
sco sê se lase afara documintele cele multe isto-
rice, fiindcâ si asiè se voru lua in dieta la per-
traptare in intielesulu prènantulu rescriptu.

Pest'a la 1. februaru 1866. c. n.

Originea si pusetiunea civile a Romaniloru de

B. Szabó.

(Inchiarare.)

Dupa literele lui Bela IV. Ardelenii erau detori
sê dee diverse animale „Similiter in decimis perci-
piendis regalium proventuum ex parte Sicularum et
Olaorum in pecoribus, pecudibus animalibus quibus-
libet exceptis terragiis Saxonum.“ D'in literele dona-
tiunale ale lui Ludovicu I. de la anulu 1360. Maramu-
resianii solviau a 50. parte „quasdam villas nostras
olachales Zalatina et Sugotugfalva vocatas in Marmar-
rosio existentes cum omnibus eorum fructuositatibus,
proventibus nostri quinquagesimalibus“ etc. . . . Asiè
si d'in literele reginei Maria d'in anulu 1383. se cu-
lege, câ si Satumarenii si Bereghienii solviau a 50.
parte. Ferdinandu I. in literele sale date Secuiloru
la anulu 1554 amintesco de boulu, ce erau acesti-a
detori a da regelui cu ocasiunea coronatiunei si a in-
suratiunei precumu si candu i-se nasceà celu d'antâiu
pruncu. Comparandu si esplicandu literele de pana aci
un'a d'in alt'a potemu conchide, câ unde vorbesce
Bela IV. de pecoribus intielege boulu secuiescu, era
sub pecudibus intielege caprele si oile Romaniloru;
era in literele lui Ludovicu I. si in ale Mariei a 50.
parte nu se pote referi la fruptele pamentului, pentru-

câ Romanii pre acelu tempu se ocupau mai multu
cu prasirea viteloru ca si in diu'a de adi. Mai tardiu
inse au prestatu Romanii a 5. parte d'in capre si oi,
mai departe precumu se amintesco in literele funda-
tiunale a prepusetiunei d'in Demesi „in ultra silvanis
partibus sunt homines qui debent per annum dare
viginti martures, centum corrigias et unam pellem
ursinam et unum cornu bubalinum.“ Sub cornu buba-
linum nu se intielege bibolu, ci . . . si homines ultra-
silvani sunt Romani, cari au fostu donati numitei pre-
puseturi. Prestatiunea de vinu, gaini, gâsce si oua e
d'in tempulu mai tardiu. Romanii au datu si militia si
multi d'intre ei s'au nobilitatu mai vertosu prin dona-
tiune pentru vertutea si sierbitiele loru, cei mai multi
inse au devenitu cu tempulu parte iobagi ai domniloru
privati parte si in urn'a sistemei castelane iobagi comuni
ai regelui. Cumeâ încâ de multu s'au ridicatu multi
Romani la starea nobililoru se vede d'intr'un'a epistola
a lui Stiboru d'in anulu 1399. care suna: „Stiborius
Vojvoda Transsilvanus comesque de Zolnuke universis
et singulis nobilibus tam ungaris quam Olachis“ etc.
Dupa aceea Romanii nobilitati se tieneau de acea clasa
privilegiata pre a carei pamentu era, âdeca ei si-au
alesu locuintie au pre pamentulu Magiariloru si Secui-
loru au pre alu Sasiloru. In anulu 1848 au fostu ca
la 8000 de nobili romani. Cei d'in Ardèlu erau in ta-
ber'a regelui sub stindardulu Voivodului Transilvaniei,
era cei d'in Maramuresiu si Temisiu sub Voivodii loru
proprii. D'in registrulu armatei lui Sigismundu se cu-
nosce, câ Romanii d'in Transilvani'a ca si Secuii si
Sasii nu se numerau la regimentele comitateloru, ci
erau separati. Tocmai asiè si cei d'in Ungari'a formau
trupe separate. Acêsta se demustrà si d'in literele
conventulu d'in Colos-monostoru de la anulu 1437 si
d'in multe legi precumu e articululu 9 a decretulu
lui Ladislau Orfanulu d'in 1454. si art. 25. d'in decre-
tulu lui Matia I. de la 1459. Romanii n'au solvitu
venitulu camerei (lucrum Camerae) pentru-câ au pre-
statu sierbitie militare, inse pentru posesuni solviau
contributiune cei regesci regelui si cei de sub domni
privati acestor'a. Militari'a separata a Romaniloru si-a
avutu capetulu cu rescol'a lui Dózsa dupa parerea
autorulu nostru; pre acestu tempu cei regesci au
fostu donati cu incetulu la domni privati si asiè au
ajunsu la sôrtea celoralti iobagi, cu cari pentru
participarea la rescol'a numita au fostu toti conda-
mnati la iobagia perpetua oprindu-li-se tienerea si
portarea de arme si incetându Voivodii dupa art. 14.
a decretulu d'in 1514. Dice autorulu ca dupa art. 34.
d'in 1514. si Romanii d'in Maramuresiu au luat parte
in rescola. Cumu-câ Romanii regesci nainte de rebe-
liune n'au avutu acea sôrte cu iobagii se culege si
d'in aceea, câ incepundu de la anulu 1557. s'au adusu
mai multe legi, care ordîneza, ca si Romanii se sol-
vesca contributiunea regesca; dar' de ce ar' fi fostu
necesariu a face dispusetiuni speciale despre Romanii,
dêca acesti-a si mai nainte ar' fi fostu totu de acea
conditiune cu iobagii. Dupa art. 2. d'in 1578. a do-
mnitu acea parere câ Romanii nu sunt detori a solvi
contributiune regesca; de unde ar' fi acêsta daca nu
de acolo, câ Romanii mai nainte prestau sierbitie mi-
litarie si de aceea nu erau supusi la contributiune.
D'in sec. XVII. numai una lege esista despre deto-
ritia Romaniloru a solvi contributiune si anume art.
26. d'in 1647. „Valachi portas non habentes taxentur,“
pentru câ a incetatu cu totul acea parere, câ Romanii
nu sunt detori contributiune. „Precumu am aretatu,
continua autorulu mai incolo, Romanii regesci — ce la
inceputu au fostu in genere toti Romanii, formau una
clasa de poporu cu pusetiune si jurisdictiune separata si
s'au impartesitu in diverse distîctiuni d'in partea regelui,
cu tote acestea inse considerandu libertatea si sierbi-
tutea dupa ide'a temporiloru vechi Romanii au fostu
mai multu semisierbi decâtu liberi, câ-ci de-si nu se
numescu nici unde conditionarii, totu-si nici liberi nu.
De libertatea intrega se tienea si aceea, câ omenii
liberi nu erau supusi contributiunei. Romanii se ase-
menau in multe cu secuii, Sasii si Cumanii, inse nu
in tote, câ-ci acesti-a nu se donau nimenui, precandu
Romanii d'in contra inca in tempurile cele mai vechi
erau partasi acêsti sorti, si acêsta e semnulu celu
mai siguru alu semisierbitutei. Amintesco apoi auto-
torulu si petitiunea Romaniloru d'in 1791. precum si
sôrtea acêstei-a, era despre Romanii d'in Ungaria dice,
câ nu sunt urme sê fia fostu chiamati canduva la die-
tele tiei, care impregiurare o esplica de acolo, câ
Romanii d'in Ungaria n'au fostu in acea relatiune nume-
rica câtra celealte popore ca cei d'in Transilvani'a
si asiè dice, nici nu se pote presupune sê fia partici-
patu candu-va in dieta. Intru acestu modu espune auto-
rulu starea politica a Romaniloru si acumu indegetza
cauzele, pentru care s'ar' fi despoiatu acestu poporu
de drepturile preavute §. 63. si anume dice, câ de
aceea au decadiutu Romanii la sôrtea comuna a ioba-
giloru, câ-ci au calcatu adese ori promisuniile facute
lui Tuhutum. Spre a demustrà acêsta asertiune dice,
câ intre altele inca la anulu 1434. Romanii d'in Faga-
rasiu tienendu cu Turcii au fostu proditorii Ardeleni-
loru, pentru aceea comitele Secuiloru au provocatu pre

Sasii Brasioveni se atace pre Romani. La 1486. plan-
gundu-se nobilii si Sasii la regele Matia pentru esce-
surile impreunate cu crudelitati si damnificatiuni, ce
aru fi comis Romanii, regele a demandatu, ca Romanii
vinovati sê se pedepesca si sê se aduca la ascultare
macaru si cu potere armata. La 1514. au luat parte
pretutindenea in rebeliunea lui Dozsa in contr'a nobi-
liloru. Legile d'in sec. XVII. sunt pline de acusatuni
in contra Romaniloru d'in Croati'a: intre alte e candu
a provocatu Leopoldu I. pre Romanii d'in Transilva-
ni'a sê se unesca cu beserica romana s'au scolaru si
sub conducerea lui Nagyszegi Gabriel au voitu sê atace
diet'a ce era atunci adunata in Alba-Julia, inse s'au
resfratu prin potere armata. (Me miru cumu amintesco
de legile aduse in contra Romaniloru d'in Croati'a si
indata sare la Ardeleni.) La 1721. vrendu sê se eli-
bere de fisculu regescu in comitatulu Hunedorei au
atacatu orasiulu Deva si numai cu potere armata s'au
supusu. La 1727. Romanii de la Abrudu s'au scolaru
in contra potestatii dominale a orasiului si au pre-
tinsu câ sunt liberi pana ce numai prin militia s'au
adusu la ordîne. La 1730. Romanii d'in Toroczko au
denegatu domniloru pamentesci supunerea iobagiala.
In urma tacu despre rebeliunea lui Horia si Closca
in contra nobililoru si domniloru de pamentu, ce s'a
estinsu preste ambe patriele, câ-ci e destulu decunos-
cuta d'in istoria. D'in partea a dou'a a brosierei in-
sira mai multu d'in cuventu in cuventu precumu sunt
si aceste cause aduse de autorulu, la care cûgetu câ
nu smentesco descoperindu-mi parerea, câ de sunt
adeverate tote cele insirate aceste se potu considerà
de semne neindointiose ale asuprirei, era nici decumu
de cauzele ei, pentru câ precumu dice si autorulu,
Romanii s'au apesatu si asupritu si nainte de aceste
intemplari. In paragrafi d'in urma 64-66 inclusive
amintesco, câ au fostu si intre Romani barbati emi-
ninti si in tempulu presinte se vede propasindu si po-
porulu de rendu. Clasa mai culta dice a infintiatu
in Transilvania, Aradu si Bucovina societati literarie
si in ambe patriele (Ungaria si Transilvania aparu 7
foi periodice in limba romanesca. In 1848. au ince-
tatu relatiunile iobagesci si s'au enunciatu egalitatea
de dreptu nainte legei. Intru acestu anu Romanii
d'in Transilvania n'au fostu de una parere cu cei d'in
Ungari'a, si au luat in diverse moduri parte la in-
templetele de atunci. In diet'a d'in Clusiu, in care
au fostu si Romani reprezentati (ore?) s'a primitu
unanimu uniunea cu Ungari'a.

Macaru-câ observai una lungime neindatinata
intru estu felu de espuneri, totu-si speru câ on. publicu
considerandu insemnateza cestiunei tractate me va
escusa cu binevointia mai vertosu daca-i marturescu
câ m'am temutu se nu patiescu ca cela „brevis esse
cupio, obscurus fio.“ CREDU tare, câ cei competinti
nu voru intrelasa a refutà asertiunile cele incorecte
d'in brosiur'a, cu care ne ocuparamu pana aci, despre
a carei autoru se pote cu dreptu dice, câ n'a fostu
instruitu cu tote cele trebuintiose spre deslegarea unoru
cestiuni precâtu de insemnate preatatu de grave.

Teodoru Rosiu.

Despre pregatirile ce se facu pentru ale-
gerea ablegatiloru Transilvani la diet'a Ungari-
iei si despre sentimentulu comune alu con-
fratiloru nostri de d'in colo de Dealulu mare,
primramu câte-va corespundintie cari d'in lips'a
spatiului nu le potemu impartesi asta data
tote, ci ne restrîngemu deocamdata la ceste
doue ce urmedia, in nr. viitoriulu vomu impar-
tesii coresp. d'in Comitatulu Huniadorei supli-
nindu cele ce se referescu la adres'a ce pu-
blicâmu si care se dede comitelui supr. Dlui
bar. Nopcia.

„Domnule Comite supremu, Presiedinte alu
Comitetului! — Membrii Comitetului de na-
tiunea romana, d'in omagiu câtra prènaltele
rescripte, si d'in respectu câtra provocarea DV6-
stre adunandu-se asta-di si luandu parte d'in
siedinti'a comitetului, cu cea mai profunda pie-
tate si veneratiune au ascultat cu cetirea prè
nalteloru rescripte si ordenatiuni ce privescu
inteti'a alègere a ablegatiloru dupa art. II.
de lege d'in uniunea de la a. 1848. si tramit-
terea loru la diet'a d'in Pest'a spre a fi de
fatia la deslegarea cestiuniloru dreptulu de
statu cari atîngu tota Monarcia, — romanii
de facia, ingrigiati de caus'a loru natiunale
— fâra vatemarea drepturiloru sale castigate,
fâra de a alterà conclusele natiunei si fâra de
a nu da spresfune de multiamire demnitetei si
onorii braviloru conducatori natiunali romani,
nu li e iertatu a-dà ajutoriulu loru la agindele
de asta-di fâra de rezervare de dreptu, — ci
conformu motiunei aduse de R. D. B. Densu-
sianu, si in protocolulu siedintei amentite, dau
urmatori'a Declaratiune.

I. Romanii d'in acestu comitetu comita-
tense, primescu prè naltulu rescriptu tramisu
Dietei d'in Clusiu si cetitu in siedinti'a de

Provocare.

asta-di a comitetului — celu cu privire la conchiamarea deputatiloru trani la diet'a d'in Pest'a — si nu potu a nu descoperi acelu semtiementu de multiamire vediendu câ: definitiv'a resolvare a cestiunei de uniune si acum'a, de câtra prea bunulu monarcu si marele Principe, concedendu si aplacandu numai alêgere a deputatiloru dupa art. II. d'in uniune, acêst'a se face numai „ad hoc“ — de a se potè tramite ablegati transilvaneni la diet'a de incoronare d'in Pest'a fâra ca prin acêst'a, sustarea in dreptu a legiloru emise pana acum'a in Trania sê se alteredie, prin urmare: nice legile ce dau garantie de esîstintia politic'a a natiunei romane, — ca sanctiunate — se potu sguđu; — nu-si êrta a parasî terenulu loru legalu si sê ié parte la alêgere a ablegatiloru dupa modalitatea art: II. de lege d'in uniunea nelegale; — si daca acêst'a o facu prin acêst'a nu se va lasà dreptu nimeru a conchide: câ romanii participandu la alegerile ablegatiloru dupa art. II. d'in uniune au recunoscut-o acêst'a.

II. Representantii romani d'in acestu comitetu dandu acea spresune de convîngere, câ Majestatea Sa prea bunulu Monarcu si Principe, concedendu si aplacandu numai alêgere a deputatiloru dupa art. II. d'in uniune, acêst'a se face numai „ad hoc“ — de a se potè tramite ablegati transilvaneni la diet'a de incoronare d'in Pest'a fâra ca prin acêst'a, sustarea in dreptu a legiloru emise pana acum'a in Trania sê se alteredie, prin urmare: nice legile ce dau garantie de esîstintia politic'a a natiunei romane, — ca sanctiunate — se potu sguđu; — nu-si êrta a parasî terenulu loru legalu si sê ié parte la alêgere a ablegatiloru dupa modalitatea art: II. de lege d'in uniunea nelegale; — si daca acêst'a o facu prin acêst'a nu se va lasà dreptu nimeru a conchide: câ romanii participandu la alegerile ablegatiloru dupa art. II. d'in uniune au recunoscut-o acêst'a.

III. Câ romani d'in acestu cottu, solidari fiindu in caus'a loru natiunale, si tari la sustinerea autonomiei patriei loru si a drepturiloru cascigate, — folosîndu-se de acesta ocaștune binevenita, se grabescu a dechiarà serbatoresce: — alipirea loru la adres'a minoritateri romane d'in Diet'a d'in Clusiu conchiamatu in an. tr: — compusa dupa programulu Escelintiei Sale dlui Metropolitu Andreiu br. de Siagun'a; si in tote cunoscanđu-o de a loru remanu firmi in aceea justa acceptare: câ revediuenea legii de uniune, nu va avè locu in Diet'a Ungariei ci in a Tranniei, compusa pre un'a base drépta si corespondietoria toturoru intereseloru tieri si a natiunei romane.

Dev'a 29. januaru 1866.

(Urmédia subscriberile.)

D'intr'o scrisore privata ce primimu de la o mana amica d'in Transilvan'a, scotemu urmatorulu pasu:

„Te vei fi mirandu, ce pote fi caus'a de in „Concordia“ nu se areta corespondintie d'in B. . . . Eca ti-o spunu in cuvinte, câtu se pote mai pucine. Omenii de pre aici desgustati prin negociatori'a, ce se face in tempulu presînte cu ei si patri'a loru si-au pierdu tota voi'a de a scrie si vorbi, si acêst'a cu atâtu mai vertosu, câ sub constelatiunile presînti tote ar fi numai lucru pierdu. Si apoi nu potu sê nu-si marturisesca si acea convîngere interna, câ starea presînte a lucruriloru in Ardealu asî confusa este, încâtu pre langa cea mai mare voi'a nu se pote aflà calea spre mantuire. Elementulu magiaru e ascuratu in pusetiunea precumpenitoria, de care se bûcura. Legea maestrita face ilusoria ori-ce nesuintia a romaniloru de a-si cascigà ore care valore politica. D'in pamentulu nobililoru si secuime se tramitu la Pest'a preste 50 deputati. Ce cugeti, Romanii, pre langa cea mai mare incordare, cu câti ar potè reesi? Abîè cu 6!! In fundulu regescu se alegu 22 deputati, d'in cari romani in casulu celu mai favoritoriu 5 — deci preste totu 10—11!!!

Dupa aceste si altele, ce ni-au facutu si ni facu fratii magiari si in Ardealu si in tier'a unguresca, asupr'a ascurâriloru lui „H o n.“ cumca d'insii vreu, sê respectedie natiunitatitile, pote omulu dice cu totu dreptulu das klingt wie H o h n.“

De aci se vede, ce sucursu ar avè Romanii Unguriani in diet'a de acumu de la Romanii ardaliani — daca, nota bene, acesti-a s'ar' decide a participà la lucrârilu dietei d'in Pest'a, si in casulu acestu-a, daca diet'a pestana i-ar suferi in sînnulu sêu. Câ pre aici intru unu tîpu se indoiescu omenii de doue lucruri, a) intrà-voru deputatii romani in diet'a pestana, sêu nu voru intrà, b) diet'a pestana ascultà-va pre Romani sê vorbesca in limb'a lor, sêu i va innecà cu scòmotulu atâtu de indatînatu pre acolo si va cere, sê observe legea pentru limb'a desbâteriloru si a portârîi negocieloru in tier'a unguresca.

Tote cu tote, invoirea e facuta sê alêgemu romani buni pre unde numai se pote.“ —

De ora ce mai multi membri ai Asociatiunei romane d'in Aradu neci la provocâri repetite nu rafuira oblegamintele lor restanti mare parte inca de la inceputulu urdirei adeca de la 1863. asîè: câtu restantiele tote trecu preste 7500 fl. v. a. de unde e lucru invederatu câ intru asemene impregiurâri asociatiunea necumu se pota innaintà in scopurile sale ci i-e periclitata chiaru si subsîstintia — dreptu acea Dîrectiunea subsemnata mai nainte de ce s'ar' aflà nevoita a luà mesurile cele mai eficaci pentru constringerea membriloru, restanti la depurarea oblegamintelor sale nu pregeta atâtu pe calea diariului „Concordia“ câtu si prin midilocirea respectiviloru Domni Colectanti inca odata si mai pre urma a provocà pre toti membrii cu restantie a-i acestei asociatiuni ca oblegamintele lor pe cei trei ani de antâi ai Asociatiunei, încâtu acele se afla in restantia, fâra amanare si cu atâtu mai vertosu sê binevoiesca a le depurà la perceptorulu Asociatiunei: câ-ci altmintrea subsemnat'a Dîrectiune inca nainte de esirea anului curinte a lu Asociatiunei si adeca nainte de 1 mai, a. c. negresitu va pasî in contr'a celoru cu restantie pe calea legii. — Deosebi sunt rogati Domni colectanti a latî provocarea acêst'a in cercurile lor si prin nemidilocit'a coatîngere cu d'insii a solicità depurarea restantielor avendu bunetatea de a face aici insciintiare despre resultatu pana la capetulu lui februaru a. c. c. v.

Aradu in 1/13 januaru 1866. Dîrectiunea Asociatiunei natiunale pentru cultur'a poporulu romanu.

Protocolulu XIII.

In anulu 1866. januaru 1/13 s'a tienutu siedinti'a dîrectiunale a Asociatiunei rom. Aradane su presiedinti'a P. O. D. Mironu Romanu presiedînte substitutu; in presînti'a Dloru membri direct. Ioanu Ratiu, Dr. Atanasfu Siandoru, Manuilu Misîciu, Lazaru Jonescu, si not. Dionisîu Pascuti u.

85. S'a referitu cumcâ un'a lista tramisa de aici Stim. Colectante in Pest'a pentru incasarea restantielor de la Domni membri ai Asociatiunei acestei-a in nru de 16. insemnati pe d'ins'a au reisoritu aici prin Domnulu, pe atunci adeca in tempulu infintierii Asociatiuni juristu Lazaru Baldi, care sînguru solvindu 20 fl. v. a. si strapunendu-i aici cu list'a menitã fâra de neci un'a deslucire mai de parte, si fâra de a fi solvitu ceialalti Domni membri restantiele lor; infirulu carei-a fiindu interpelatu notariatulu pentru darea deslucirei cuvenite, au aretatu d'in protocoalele cuvenite, cumca list'a de sub intrebare au fostu tramisa Ilustritateri Sale Domnului Domnu Sîmionu Popoviciu septemviru ca colectantelu, pe langa rogarea ca sê binevoiesca a midilocî iniurierea restantielor de la membrii inscisi in list'a ace'a.

Determinatu: De ora-ce Dîrectiunea s'au convinsu despre adeveretatea aratarei oficiose a notariatulu, list'a ace'a se socotesce a fi retacita de pe calea destinatiunei sale; pentru ace'a va fi strapusa Ilustritateri Sale Domnului D. Sîmionu Popoviciu colectante, pe langa rogarea ca sê binevoiesca a midilocî iniurierea restantielor insemnate pe list'a amintita. — Banii 20 fl. v. a. solviti prin Domnulu Lazaru Baldi pe langa cuita cuvenita suntu predati perceptoratului, despre ce s'a incunosciintiatu essactoratul.

86. Cetîndu-se epistol'a comitetulu Asociatiunei tranne ddtulu 15. decemyre 1865. nr. 190. in firulu carei-a de nou suntemu recercati a respunde ore Ioanu Nichita rigorosante si Procopiu Laza juristu in anulu IV. ambi la Universitate d'in Pest'a nu cum-va cãpeta pe anulu scolaru 1865/6 vre unu stipendiu d'in fondulu Asociatiunei Aradane? aflandu comitetulu laudatu pana la respunsulu primitu de aici a tienè in suspenso impartirea a 2. stipendie de câte 100 fl. v. a. ce le trãsera numitii teneri in anulu scolaru trecut.

Determinatu: De nou sê fia perscrisu inelitului comitetu a Asociatiunei Tranne, cumcâ, cu tote câ pertractarea recursuriloru pentru stîpendie aici inca nu au venitu la ordulu dilei, totu-si Dîrectiunea acesta pre numitii recurinti-i insemna inca acumu intre cei ce nu au a contà pe ajutoriu de aici, in intemplantre decumva li se voru estradà stîpendiele resolvite de la Asociatiunea transilvana.

87. Spect.D. Dr. Atanasiu Siandoru perceptorulu Asociatiunei reporta despre starea casei in modulu urmatoriu: De la tempulu adunarei generale a III. tienuta

in lun'a lui maiu 1865. s'au incassatu de totu: 1591 fl. 55 cr. d'in carilasamentulu lui Georgiu Joanoviciu odiniora locutoriu in Sin'a ca fondu inalienabilu e 150 fl. v. a. era d'in portretele Domnisiorei Elisei Circa era-si ca fondu in alienabilu au incursu 10 fl. v. a. de totu dara ca fondu inalienabilu 160 fl. care substragandu-se d'in provenutulu totalu remane ca disponibilu 1435 fl. 55. cr.

S'au erogatu pana in 30. decemyre c. n. 1865. 1370 fl. 69 cr. si anume pe 26 stipendie pe semestru alu 2. a anului scolaru trecut: 500 fl. v. a. era ceialalti, adeca 870 fl. 69 cr. s'au erogatu:

- pe salariulu notariulu dîrectiunei.
- pe salariulu cursorulu.
- pe cortelulu Asociatiunei.
- pe 15 diurnale semestru a II-lea a. c.
- pe alte recerintie, precumu: lemne, lumine oleu de lampe, postporto a epistoleloru primite de perceptor, tîpariture, recerintie a le cancelariei s. c. l. in suma 1370 fl. 69 cr. v. a.

cari substragandu-se d'in provenutulu disponibilu de 1435 fl. 55 cr. remanu in casa disponibili 64 fl. 86 cr. v. a.

Determinatu: E luatu spre cunosciintia cuvenita.

88. Dupa relatiunea perceptoratului privindu dîrectiunea cu superare si amaratiune adunca starea materiale trista a Asociatiunei isvorita chiaru si sînguru d'in nepasarea multoru membri cari dupa provocari repetite neci pana in diu'a de adi nu si persolvira oblegamintele sale de la infintierea Asociatiunei necumu anticipatulu pe semestru ultîmu a anului curinte pana 1 maiu, de unde e cumca restantia colectiva se urca peste 7000 fl. v. a. pe cari au contatu dîrectiunea pentru deplinirea chiemarei Sale nobile de a sprigini junimea romana studfosa si mai cu de adînsulu a innaintà indeplinirea devisei sale de a latî cultur'a intre fii natiunei.

Deci au fostu propusu ca localitatea presenta a Asociatiunei sê fia abdisa, totu de odata sê fia denumita una comisiune pentru cercarea unei localitati ce ar' costà spese mai pucine dar altu cumu acomodata si corespondietore scopulu Asociatiunei.

Determinatu: Propunerea e primita cu unanimitate, cu abdicarea quartfeului in 1. faurariu a. c. e incredintiatu D. Lazaru Jonescu avocatulu asociatiunei carui se mai adaugu Domni Dr. Atanasfu Siandoru, si Manuilu Misîciu, formandu un'a comisiune ce-va cercà quartîru acomodu si cuvenitu scopulu avendu de a referi despre cele implinite in siedintia urmatore mai de curundu.

Intru deplinirea agendelor acestora nu voru avè de a acceptà autentificarea protocolulu acestui-a.

89. Domnulu Lazaru Jonescu ca colectantele Asociatiunei in centru, referindu cumca membrii Asociatiunei restanti oblegamintele sale neci la provocari repetite nu voiescu ale persolvi; face propunerea cumca sê li-se dee de scire toturoru domniloru colectanti si prin ei Domniloru respectivi d'in tote cercurile, cumcâ Dîrectiunea se afla constringa a pasî in contrale pe calea legei pentru salvarea onorei publice a Asociatiunei in intiesulu acest'a sê fia tramisa una provocare si la redactiunea Concordiei.

Determinatu. Propunerea e primita unanimu si in intiesulu acel'a va fi perscrisu Domniloru colectanti punendu-se terminu preclusu membriloru restanti ai Asociatiunei pentru respunderea oblegamintelor sale restante; care terminu espirandu se va puredie in contraloru pe calea legei in intiesulu acest'a va fi tramisa una provocare pentru tîparitu la On. redactiune a Concordiei.

90. De ora ce lipsele Asociatiunei in tempulu de facia suntu multe, si de orace starea finantiale e in una atâtu de nefavoritoru se propuse intrebarea ce lipse sê acòpera dîrectiunea cu banii acei disponibili adeca 64 fl. 86 cr. v. a. si dupa una judecare cuvenita s'a:

Determinatu: Remanentia acest'a sê fia tienuta pentru solvirea quartîrului pe trilunulu venitoriu.

91. D'in incidentulu cumcâ junii scolaru facu abusu d'in libertatea ace'a care le dâ ordulu casei pentru de a potè compari in localitatea Asociatiunei pentru a si-multi cunosciintiele prin cetirea foiloru si a altoru carti de folosu sau facutu propunerea cumca ordulu casei in puntulu acela sê fia schimbatu, libertatea ace'a sê fia restrinsa intre mârginile cuvenite.

Determinatu: Pertractarea motiunei acestei-a se pune la ordinea dilei pe siedinti'a venitoare.

(Va urmà.)

ROMANIA.

Adresa camerei electivă.

(Urmare.)

„Noi suntemu detori sê primimu cu multumirea tradițiunei ospitalități romane, companiile straine care vinu sê solite in Romania intrebuintiarea folositoria a capitalurilor lor. Adunarea crede că, M. V., ve veti sili a traduce in fapte aceste mari idei, atâtu d'in punctulu de vedere politicu, câtu si d'in punctulu de vedere economicu; interesele nôstre ne recomanda sê urmâmu exemple, ce Inaltimea Vóstra, ati pus sub ochii nostrii. Romani'a nu pôte avè o ambițiune mai inalta si mai nobila de câtu de a imita pe Staturile cele mari ale Europei, si de a se pune cu otarire pe calea care le au condusu la acestu gradu de progresu pe care Romanii lu-ambitiunea pentru tier'a lor.

In acestu ordînu de idei, adunarea va adopta, cugetarile Inaltimei Vóstre, in privinti'a espusetiunei ce se va face la 1867 in Paris. Adunarea a privitu cu mandria conventiunile incheiate de Mari'a Vóstra, in cursulu anului 1865 cu deosebite Statuti; acestea ne dau satisfăcerea că Romani'a devine d'in di in di mai cunoscuta Europei că relatiunile internatiunali ne léga cu tiererele cele mai civilizate, si că alesulu Romaniiei nu scapa d'in vedere nici o ocașiune pentru a intari drepturile si imunitatile iubitei nôstre patrii.

„Adunarea a fostu fericita ascultandu asigurarile cele mai solemne ce Inaltimea Vóstra, ati datu despre solicitudinea si simpatiele constante ale augustei Curti Suzerane, si ale Inaltelor Poteri garante pentru Romani'a. Adunarea, implinesce o detorie sacra esprimendu, in numele tiereri, adenc'a-i recunoscintia suveranilor cari au asigurat pentru totu-d'aun'a drepturile si autonomi'a nôstra.

„Solutiunea cestiunei atâtu de natiunale a monastirilor secularisate ce se diceau inchinate, va creâ inaltelor poteri, noii titluri la grafitudinea poporului romanu. Cu acest'a ocașiune, adunarea a ascultatu cu placere marturirile de inalta satisfăcțiune exprimate de Mari'a Vóstra agentului Romaniiei langa Inalt'a Pórta. Mari'a Vóstra ati fostu interpretulu simtiemintelor nôstre unanime pentru demnulu nostru colegu.

„Adunarea a urmaritu cu interesulu celu mai viu fazele incidentului care a semnalatu raporturile M. V. cu Inalt'a Pórta. Representanti' tiereri au cititu cu mandrie scrisoarea prin care M. V. respondiendu marelui Viziru alu Inaltei Pórti, ati revendicatu cu atât'a demnitate drepturile Romaniiei si ati espusu simtiemintele tiereri asup'a evenimentelor de la 2/15 aug. De vreme ce primulu ministru alu Maiestatei Sale Sultanului a facutu sê se observe că lumea civilizata are ochii tintiti asup'a actelor M. V., adunarea Electiv'a a Romaniiei voescé sê fie bine constatatu in ochii lumii civilizate, că tier'a a condamnatu si va condamna totu-d'aun'a pe toti autori de turburâri care aru tînde sê sgduie institutiunile cari sunt opera poporului romanu.

„Adunarea voescé sê confirme cuvintele I. V., si impreuna cu poporulu romanu, ea multumescé M. V., pentru vigili'ia cu care mentieneti drepturile Romaniiei si pentru intieptiunea si patriotiismulu de care M. V., dati dovedi in raporturile cu Inalt'a Pórta. Adunarea declara sigurant'ia in care se afla că, Domnulu, care a desfiintiatu clac'a, a impropriatitu pe locuitori si a chiamatu mai pe toti cetatienii la vietia politica, acelu Domnu va inzestrâ tier'a cu tote libertățile publice compatibile cu institutiunile proclamate la 2/14 mai; intr'unu cuventu adunarea electiv'a poternica prin mandatulu ce are de la 682,621 alegatori, proclama că, poporulu romanu si Domnulu sêu, sunt strinsu legati in un'a si aceea-si gandire: leniscea si prosperitatea scumpei nôstre patrii.

„Si care tier'a nu s'ar' mândri ascultindu acele nobile cuvinte prin care M. V. chemati nestramutat'a vóstra legatura cu angajamentele trecutulu! Acést'a va fi o legatura si mai strinsa intre persón'a M. V., si poporulu Român. Inaltimea Vóstra resumendu in câte-va cuvinte acele domnerei vóstre, ati fostu si veti fi pururea cu tier'a si pentru tier'a, reprezentanti' poporului român ve respundu că tier'a a fostu si va fi tot-d'aun'a cu Mari'a Vóstra.

„Toti Români' sciu, Prea Inaltiate Dómne, că detoriti Inalt'a Vóstra pusetiune numai stimei conceptienilor vostri; inse Români' sciu totu de odata că domnirea Mariei Vóstre a scosu Romani'a d'in fagasiulu trecutulu, si recunoscu maretiele fapte ce ati indeplinitu; Români', ca si adunarea electiv'a, au statornic'a sperantia că Inaltimea Vóstra veti scii sê triumfati contra tuturor obstaculilor si sê deseversiti fap't'a ce ati intreprinsu.

„Urmati nobil'a vóstra detorie si veti gasi tot-d'aun'a pe adunarea Romaniiei gat'a a Ve ajutâ la totu ce pôte contribui spre realizarea dorintielor comune ale alesului sêu: prosperitatea si marina Romaniiei.

„Sê traiti Mari'a Vóstra! Dumnedieu sê binecuvinteze Români'a!

Mari'a Sa Domnitoriulu a respunsu in modulu urmatoriu:

Domnule presiedinte, Domniloru deputati.

„Multumescu adunarei pentru simtiemintele ce mi esprima, si o felicitazu totu odata că, ea s'a petrusu de urgenti'a stabiliminteloru si marilor lucrâri decretate in intervalulu sesiuniloru in virtutea statului.

„Cu parere de reu, inse me vedu silitu a aminti că s'au incercatu a se discutâ cestiuni ce nu suntu de competinti'a adunarei. Natiunea romana a primitu in unanimitate nouele institutiuni folositoare, care otarescu intr'unu modu pozitivu, drepturile si atributiunile fia-carei poteri. Aru fi tristu si periculosu cându cu vre un'a d'in aceste poteri a le Statului aru urmâ incercâri de incalcare asup'a atributiuniloru celoru alte; că-ei, atunci s'ar' compromite ecuilibrulu ce adunarea, in adres'a ce-mi aduce, aprecieza cu intieptiune că cea mai sigura si cea mai trainica garantie a prosperității publice.

„In cele d'in urma sedinti'e s'a emisu idei si s'a radicatu cestiuni cu totulu straine de desbaterile de care adunarea erâ ocupata. Constitutiunea nôstra are regulile ei determinate. Nimenui nu este permisu a se abate de la ele. Facându d'in exprimarea unor dorintie obiectu de discutâre, s'a uitatu că, dupa art. XII. d'in statutu, asemene dorintie are dreptu sê le formulaze comisțiunea mista a senatului si a camerei, care in fie-care anu incheia lucrurile parlamentare.

„Mi-place a crede, impreuna cu dvóstra, dloru deputati, că bur'a intieptere ce pururea a domnit in tron si tier'a, va domni pururea intre tron si adunare. E destulu sê ve aduceți aminte că sunteti reprezentanti' unei stari de lucruri noue cari s'au aclamatu de Romani'a intréga.

„Ma discutârea budgetelor aveți unu campu intinsu pentru activitatea dvóstra, acolo controlulu dvóstra, cu osebite, pôte si trebuie sê se exercize. Eu me voi bucurâ vedindu-ve că cercetati cu cea mai mare ingrigire anevointele si inchipurile tiereri, si că controlati cu cea mai scrupuloasa luare aminte intrebuintiarea baniloru publici.

„Pe acestu temeiu voi fi pururea cu dv., primindu cu recunoscintia luminele ce veti impartesi guvernului si meu, me voi simti preafericitu dacă, cu concursulu ce mi promite adunarea, voi potè ridicâ starea financelor nôstre si inchezasilu prosperitatea iubitei nôstre patrii.

Bucuresci, 22. ianuaru (3. febr.)

Sgomote care de care mai absurde si mai contradictore cercula de câte-va dile in Capitala.

Prim'a fantoma ce apare in acestu chaote misteriosu si intunecosu alu sioptelor clandestine, este caderea ministeriului actualu si inlocuirea lui cu d.d. . . . cutare si cutare.

Dar' care este cuventulu pentru care ministrulu cutare va fi inlocuitu prin ministrulu cutare? Remas'a veri unu omu de óre-care insemnetate in tier'a care sê nu fie facutu parte d'in Guvernu? Si in acestu casu, schimbarea persónelor fi-va destulu pentru ca suferintiele tiereri sê inceteze? Nu. Toti suntemu intielesi asup'a acestui punctu: toti cêremu, nu schimbarea ministriloru, ci schimbarea sistemii. Ei bine! intrebâmu acum pe ori ce omu sinceru si cu mintea sanetosa dacă a cere schimbarea sistemii si a nu recunósce că pasuri seriose incepu a se realizâ in acestu intielesu nu va sê dica a nu scii ce se cere s'au a nu mai fi multumiti cu nimicu?

In adeveru, deschiderea sesiunii actualu a Camerei a fostu inaugurata prin largirea unuia d'in drepturile fára de care reprezentatiunea natiunale aru deveni curatu si simplu, unu cuventu vagu si fára nici unu intielesu. A cordarea dreptului de interpelare si controlu nu este unu actu liberalu si patriotiicu d'in partea Guvernului, care va redica de acum înainte reprezentatiunea natiunale la demnitatea ce i-se cuvine? Afara de acest'a, de si Camer'a aveâ inca d'in nainte dreptulu de a desbata si votâ sîngura budgetele tiereri, ea n'a facutu inse pana acumu nici unu usu eficace de acestu dreptu, ast-felu in câtu controlulu ce trebuie sê exercite asup'a intrebuintiarii baniloru publici erâ ce-va fictivu, imaginaru. Ministeriulu actualu inse a repetat'o de atâtea ori Camerei, si i-a adusu aminte la ori ce ocașiune că trebuie sê facu unu usu reale de dreptulu de interpelare ce i s'a acordatu, precum si de dreptulu de a controlâ intrebuintiarea baniloru publici si a fixâ cifr'a venituriloru si cheltueleuru tiereri.

O conduita atâtu de demna si leala d'in partea Guvernului nu potea lipsi de a produce rezultate bine-facátore. Camer'a vedindu drepturile ei respectate si libertatea tribunei garantata, felicitâ Tronulu, prin adres'a sa, de tendintiele liberale si conciliátore ale Guvernului si lu asigura cu solemnitate că va da totu concursulu sêu pentru ca impreuna cu Guvernu, cu care sê pôte intielege si merge de acord,

sê pôta realizâ, la rendulu lor, tote legitimele sperantie ale tiereri,

Ce-va mai multu. Camer'a profitâ cu succesu de liberalismulu Guvernului si ceru, prin adres'a sa cátra Tronu, libertatea preseii. Armoni'a ce esista intre Guvernu si majoritatea Camerii nu mai lasa nici o indoieala că Guvernu va da si libertatea preseii, precum a datu si libertatea tribunei: numai pentru ca sê faca si mai durabila acéta armonia, fára de care nici o dorintia de ameliorare nu s'ar' potè realizâ.

Cându dar Guvernu intinde reprezentatiunii natiunale o mana fraterna, cându unu spiritu de conciliare d'in ambele parti a asigurat o armonia durabila si eficace intre tier'a si tron, cându tote poteriile statului impreuna se silescu a imbunatatâ, prin economia in cheltue si sporire in venituri, starea financiara a tiereri, care sunt cuvintele seriose pentru care schimbarea ministerului ar fi posibilu si folosítore?

Dacă dar acei care respindescu sgomote atâtu de absurde in publicu o facu numai pentru ca sê ne arete tot-d'a-un'a pe marginea unui abisu fiorosu fie! nu avemu nimicu a face cu asemenea individî; noi avemu mai multa ardóre in sufletulu nostru si o credintia nestramutata in viitorulu României.

A dou'a naluca esita d'in fabric'a aceloru cari n'au nimicu seriosu de facutu, este ivirea unei manifestatiuni populare in diu'a de 24. ianuaru.

A crede un'a ca acést'a, ar fi a insulta opiniunea publica care a exprimat serbatoresce, prin plebiscitu si prin reprezentanti' sei legali, simpatiele ce o unescu cu Tronulu, ar fi a nu apretia indestulu sinceru armonia ce domnesc intre Tronu si tier'a, ar fi mai multu, ar fi a crede că poporulu romanu nu are consciintia, nu are opiniune.

Nu! fie siguri acei cari respindescu asemenea sgomote că poporulu romanu nu va profaná santieni'a unei dile ce i-aduce aminte unu actu d'in cele mai gloriose ale vietiei sale, diu'a de 24. ianuaru, prin o incercare culpabila care ar' compromite in ochii Europei esistenta sa natiunale; nu va fi tocmai elu care sê justifice presupunerile insultátore ale Vizirului Otomanu.

Ceea ce a parutu a da óre-care consistentia acestoru banuele a fostu, ni se spune, nisce scrieri clandestine ce circula de câte-va dile, nisce placarde curiose lipite pe zidurile palatului etc.

Sunt in sa acestea elemente de natura a ne convinge că opiniunea este agitata si că o manifestatiune apropiata se prepara? Cati omeni nu sunt la noi in tier'a cari, neavendu nici o ocupatiune serioasa si-petrecu a spariâ masele simple si credule cu naluce de felulu acestor'a!

Trebuie sê pûnemu óre seriozitate pe asemenea nimicure? Acestea trebuie sê fie argumentele prin cari sê ajungemu la o conclusiune atâtu de importanta? Nu, nu acestea sunt simptomele prevestitóre ale revolutiuniloru.

Guvernu a propusu cameriloru unu proiectu de lege pentru amânarea publicatiunii legii d'in 15. septembrie 1864 despre ponduri si mesuri pana la 1. martiu 1867. „Ref.“

VARIETATI.

„Reform'a“ diurnalu rom. d'iu Bucuresci va esi de acum innainte. De trei ori pre septemana, regulatu. Recumendâmu cetitoriloru nostru, cari voru sê cunosca mai cu amenuntulu starea lucrurilor d'in Romani'a acestu diurnalu bine condusu si mai vechiu d'in câte esistu asta-di in Romani'a, „Reform'a“ se ocupa cu multa caldura si de afacerile nostre. Pretiulu prenumeratiunii pre jumetate de anu face 8 fl. de arg. (moneta sunatori'a).

D. Ioane Vasíu judele guvernatoriu alu cercului de Beiusiu ceru si capetâ de la comitele supr. alu Bihariei concediu pre patru septemane. Precum suntemu informati, d. jude va petrece acestu tempu in Pest'a spre implinirea unei dorintie a sale mai de multu nutritu, de a face censura de avocat. Noi, luandu in consideratiune neaudit'a procedura a unor ómeni d'in comitetulu centrale d'in Oradea-m. credem că d. jude va fi avutu si altu motivu de a cere concediulu amintitu. Apretiimu deplinu cêrerea dlui jude, dar apretiimu intieptiunea si iubirea de dreptate a dlui comite supr. Iosifu Szlavý, care cu ágera minte au petrusu d'in capulu locului atâta marsiavele machianatiuni a le respectiviloru, câtu si susceptibilitatea judelui vatamatu prin calumniele reutaciose. Respectivii se voru potè convinge că d. jude n'are trebuintia d'a se face cortesiu, precum se facu domnea lor fára sucesu ba cu compromistune.

M. S. imperatulu prin decretu d'in 21. jan. 1866. nr. 928 s'au induratu a incuviintiâ ca preutulu rom. gr. res. d'in Girod'a Petru Ancovicu sê porte numele schimbatu in Anc'a.

Proprietariu si editoriu: Sigismundu Pop. Redactoru respundietoriu: Alesandru Romanu.

Proieptulu de Adresa

scritu in siediñtia d'in VIII. Fauru, 1866. a Casei
Representantiloru Ungariiei
Innaltiate Imperate si Rege!

I. Cu omagiale supinere aducemu M. Tale sîn-cera multiamita pentru acele cuvinte parintesci, prin cari Majest. Ta te indurasi a deschide diet'a de fatia. Aceste cuvinte inca dovedescu aplecarea constitu-tionale a M. Tale de a despune a sup'ra sortii popore-loru Sale nu numai prin propria putere de domni-oriu, ci, intru augustele stamintie indreptate spre feri-cirea tierelor Sale, a chiama si poporele in-se-si ca factori la colucrare.

II. Cu multiamita recunoscemu intieptiunea de domnitoriu a M. Tale, carea voiesce se puna capetu situatiunii amortitorie ce ne apesa de mai multi ani. M. Ta conchiamasi diet'a tieriei nostre, ca natiunea (politica) se pota exercita era-si dreptulu seu constitu-tional legelativu si se pota coluca in interesulu comune alu Imperatului si alu patriei. M. Ta respin-sesi cu resolutiune stricatiuos a teoria a ispirarii dre-ptului carea inneca tota increderea si in contra ace-stei-a alesesi de punctu de manecare sanctiunea prag-matica ca baza dreptului de comune recunoscuta. M. Ta ne asecurasi pregratiosu, ca deplina intre-gate a coronei unguresi se va sustiene nevatemata. M. Ta fecesi astfel cu potintia, ca noi scapati de cele mai grele ingrigriri, cu cugetu mai impacatu si cu sperare la resultat favoritoriu se ne potemu apuca de vindecarea grelelor nostre necasuri.

III. Adancu sentimu noi straordenariele greutati a le misiunii nostre celei insemnate. Scimu, ca in viet'a poporeloru sunt tempuri critice, cari au incu-gera deciderati nu numai a sup'ra sortii cetatieniloru singurateci, ci si a sup'ra intregu viitorului natiunii, ma chiaru si a sup'ra existintiei sale. Pote fi, ca si noi stamu acum fatia cu asemene tempuri.

IV. Dupa transformarea esentiale, prin carea trecu constitu-tiunea unguresca in an. 1848., impacarea inte-reselor divergenti ar fi fostu cu anevoe inca si intru impregiurari mai pacinice. Spre consolidarea strafor-marii se recerea tempuri pacinice, — in cursulu acestoru-a-s'ar' fi potutu face judecata drepta a sup'ra vitalitatii (poterii de vietia) toturoru partiloru noului sistem. Inse, tristele intemplantie urmate cu repediune intrerupsesera prea de tempuriu activitatea nostra constitu-tionala si ne impedece de a inchi lucra-rea inceputa, a indrepta smintelele si a indeplini scaderile.

V. Scaderile legiloru existintii vietii a le descopere. Numai esperiinta scosa d'in vietia pote conduce cu securitate a acele meduloce prin cari se pote vindeca reula. Noue sortea nu ni dade tempuri spre acedea, paci-nic'a desvoltate a nra dematiunii fu impedece, si XVII. ani fusera smulsi d'in vietia constitu-tionala a natiunii. Tempulu innainta, impregiurările se incurcari si noi fuseramu innamati la nelucrare; la nelucrare chiaru atunci, pre candu activitatea constitu-tionala era mai de lipsa. Ceea ce in decursulu acestoru siete sprediece ani ar fi fostu lesne de a indrepta si de a indeplini treptatu, va fi mai cu a nevoe, cu multu mai greu a le repara acum tote deodata, mai vertosu dupa tote cele intemplate de atunci.

VI. Dar' preinnaltulu cuventu de tronu au de-laturatu multe pedece si prin acest'a ni-a datu era-si increderea si sperarea, ca intieptiunea si sentiementu-ulu constitu-tionalu alu M. Tale ne voru sprigini in lucrulu celu greu. Noi, in consciinta detorintiei nostre de cetatieni, vomu staru, ca vointia constitu-tionala a Imperatului si dreptele dorintie a le natiunii (politice) se se pota realisa in deplina armonia si unitate.

VII. M. Ta in preinnaltulu cuventu de tronu alegandu de punctu de manecare sanctiunea prag-matica, ca baza dreptului de comune recunoscuta, atunci preinnalt'a atentiune n'ai intorsu-o numai spre una parte a ei, ci recunoscesi totodata pregratiosu, ca amintit'a lege fundamentale au asecuratu auto-nomia publico-politica si administratiya a Ungariiei si a partiloru impreunate cu d'ins'a. Era restringerea legale si ratiunabile a acestei autonomii M. Ta o vedi a fi repusa singuru intru aceea „ca aceea-si sancti-unea pragmatice au asiediatu unitatea nedepartita si ne-desbinata a tierelor de sub sceptrulu dinastiei M. Tale si prin acest'a starea de putere mare a comple-sului (totalitatii) acelu-a-si.“

VIII. Candu s'a inchiatu sanctiunea pragmatice unu scopu principale d'in partea domnitorului au fostu: ca la intemplantie tronu s'ar' pogoritea bar-batesca, se asecuradie candulu si s'ingoritea d'in linia femeesca; era d'in partea natiunii (a tieriei) ca la acesta intemplantie in linia femeesca acum desem-nata se-si alega innainte noua dinastia regesca, si astfel se incungiere miscamintele adese ori pericu-lose a le liberei algeri. Inse atatu stamintie Domnitorului catu si a Tieriei fu totodata indreptata, ca tieriele si provinciele nedepartite si nedesbinatu impreunate in posesiunea unui domnitoriu comune de dupa ordenea sucesiunii, cu poteri unite se pota re-siste mai usioru si mai securu toturoru inimiciloru laintrani si estrani. Acesta securitate comune fusese dar alu doile scopu principale alu Sanctiunii pragmatice.

IX. Cursulu tempuriloru au si justificatu deplinu acesta prevedere. Ca-ce de nu se asiedia atunci sanc-tiunea pragmatice, de nu o primia Ungari'a la an. 1723, acele tieri si provincie, cari de atunci sub unu domnitoriu, aperiandu-se imprumutatu, se sciura sus-tiened si intru cele mai mari pericle, ma sporire in potere si potestate; stingandu-se preste siete sprediece ani partea barbatesca a casei Absburgice, de a buna sama devenindu in poterea mai multoru domnitori, s'ar fi desbinatu de multu.

X. Noi dara, cari ne tienemu strinsu de tote pun-ctele Sanctiunii pragmatice, nu potemu vre: ca unu scopu principale alu acelei-a, securitatea comune, se fie neacesibile; nu potemu vre: ca aceea sprigiona, care ni-o intindemu si o acceptamu unii de la altii in interesulu acelei securitatii, se incete de a fi tare.

XI. A fara de aceste scopuri principali mai cu-prinde sanctiunea pragmatice inca si o idee fundamen-tale, asemene ponderosa si esentiale si carea nu se pote delaturu neci despartit de cele lalte; era acest'a e conditiunea impreunata cu primirea sanctiunii prag-matice, ca autonomia publico-politica si administratiya a Ungariiei se se sustiena nevatemata. — Dupa ce dara M. Ta in cuventulu de tronu recunoscesi pregratiosu si acesta esentiale idee fundamentale a sanctiunii pragmatice si voiesci a padl sanctiunea pragmatice intru tota estinderea ei si intru tote partile ei: cu veneratiune si cu cea mai mare plecare primimu si noi ca punctu de manecare acesta baza de comune recunoscuta; si intru tote proiectele nostre vomu tiened in vedere continua imprumutatele drepturi si detorin-tie asiediate intr'ins'a.

acestoru tempuri, chiaru si intre cele mai periculose lupte imperatice fu scutita fara ca se fie fostu de lipsa a se vatemata autonomia si nedependintia legale a Ungariiei. Scimu ca referintiele de potestate a sta-turiloru europene s'au schimbatu multu de atunci; inse neci schimbările aceste nu facu neposibile ca de una parte securitatea imperatice, de alta parte auto-nomia nostra constitu-tionala se subsiste a lature-a. Santemu convinsi ca aceste doue idei nu sunt contra-rie un'a altei-a si nu va fi de lipsa a sacrificiu un'a pentru cealalta. — Misiunea nostra e, ca amendoue aducandu-le in consuntantia, se le sustienemu d'impreuna. Ca-ce in privintia referintieloru nostre de statu sanc-tiunea pragmatice e unu tratatu fundamentale serba-torescu; dar totodata e cea mai tare legatura, care, prin person'a domnitorului comune si prin ideea co-munei aperiari tiene impreunate tote tieriele de sub sceptrulu M. Tale. Deci, desfiintarea sanctiunii prag-matice, seu desbinarea in ori care parte a ei, dupa dreptu ar fi o rategie politica care pot deveni periculose.

XIII. M. Ta ai recomandatu dietei nostre de propusatiune antiaia: determinarea a sup'ra consuatiunii si pertratarii afaceriloru comuni cu cele lalte tieri a le imperatice si ai declaratu in cuventulu de tronu: „ca existintia afaceriloru comuni se afa ce e dreptu inca in sanctiunea pragmatice, dar impregiurările esentialmente schimbate in modulu pertratarii ace-loru-a-si pretindu schimbare esentiale, mai vertosu pentru cuventulu, ca M. T. indiestrasi cu drepturi constitu-tionali si cele lalte tieri; deci intru pertratarea afaceriloru comuni, influintia constitu-tionala a acestora neci dacatu nu se pote delaturu.“

XIV. Recunoscemu: ca existu referintie de acele cari interesedia Ungari'a de comune cu cele lalte tieri de sub sceptrulu M. Tale si stamintiele nostre voru fi indreptate ca spre asiedierea si modulu pertratarii ac-estoru referintie se se statorosca astfel de determina-tiunii, cari se respunda scopulu fara de a periclitia au-tonomia nostra constitu-tionala si nedependintia no-stra cea legiuita. Prin urmare, ne vomu apuca fara amanare de lucrarea unu proiectu asup'ra acestui obieptu.

XV. Cea mai curata bucuria si deplina mangaiare ni da acea intieptie si drepta resolutiune a M. Tale prin care voiesci a guvernare pre cale constitu-tionala tote tieriele si provinciele-ti supuse. Libertatea ce-tatienesca e o vistieria (tesauru), carea nu scade, neci slabesce daca si altii o casciga; ma asemene stare publico-politica adeseori apropia mai tare in sentie-minte poporele, delatura felurite instrainari, neincrederi si amarituni. — Libertatea constitu-tionala a toturoru tierelor M. Tale, noi o privimu ca sprigiona liber-tatii nostre proprie; ca-ce nu potemu crede, ca popo-rele acelu tieri se doresca astfel de constitu-tiune, carea se face neposibile (se nemicesca) existintia au-tonomie noastre legitime, d'in secle existetoria si asecurata prin sanctiunea pragmatice.

XVI. Luu-vomu dara in socotintia, ca M. Ta indiestrasi cu drepturi constitu-tionali si tieriele-ti cari nu se tienu de coron'a Ungariiei, si precum enuncia-semu in umilit'a nostra adresa d'in an. 1861. „vremu contactulu cu ele, ca cu popore constitu-tionale, si ca natiune autonoma libera cu alta natiune autonoma li-bera padindu atatu nedependintia nostra catu si a loru.“

XVII. Cari se fie formele constitu-tionali a le acelu tieri? Pre ce base se se reguledie referin-tiele loru intre sine? — in asta privintia nu ne po-temu enuncia; pentru ca acesta afacere se tiene eschi-siv de ei si de M. Ta, era noi n'avemu neci unu dreptu de a ne amesteca intr'ins'a, Numai dorintia nostra o potemu descoperi: ca adeveratulu constitu-tionalismu se devina catu de curendu fapta, atatu in patri'a nostra catu si la d'insii, intru acestu casu apoi precum descoperisemu in umilit'a nostra adresa d'in an. 1861 „ceea ce ni este ertatu a face, si ceea ce po-temu fara de vatemarea autonomiei nostre si a dre-pturiloru nostre constitu-tionali, chiaru si preste mar-ginile strinsei detorintie dictate de lege, suntemu gat'a a face pre baza ecuitatii, d'in respecte politice, pen-tru ca sub greutate sarcineloru agramadite prin pro-cedura sistemului absolutu se nu se ruinedie bunastea-re loru si d'impreuna cu ea si a nostra si pentru ca stricaciunile urmari a le greleloru tempuri decurse se se delature atatu de la noi catu si de la ei.“

XVIII. M. Ta te indurasi a ni tramite diplo-m'a d'in 20 optovre 1860 si patent'a d'in 26 fauru 1861. provocandu-ne pregratiosu, ca „aceste resolu-tiuni a le M. Tale se le pertratamu in spiretulu celu impacatiuniloru alu ecuitatii, si de cum-va temerile, nu-mai atare proiectu modificatu se substernemu, care se se pota uni cu conditiunile vitali a le imperatice M. Tale.“ Descoperis M. Ta totu deodata si acea firma convingere, ca „comuna pertratere constitu-tionala a afaceriloru comuni prescrie in diplom'a d'in optovre s'au prefacutu in esigintie nerofusabili ale unitatii si poterii imperiului, caru ori ce altu respectu trebuie se ceda.“

XIX. Asi e Majestate, noi amu cumpenitu aceste doue acte imp. in spiretulu paciu alu ecuitatii. Nu negamu imosant'a insemnata a diplomiei d'in optovre, in catu Majest. Ta prin aceea Ti-ai asecuratu popo-rele solemnu, ca in viitoriu doresci a le guvernari in modu constitu-tional. Acesta diploma e pietr'a funda-mentale a constitu-tionalismului generale in acele tieri ale Majestatii Tale, cari nu se tienu de coron'a Ungariiei.

XX. Inse constitu-tiunea nostra nu si-trage ori-ginea de la diplom'a d'in optovre; ea e coetana cu existintia natiunii, si s'a desvoltatu d'in vietia natiunii. Dreptulu potestatii regesce, cari in Ungari'a totu-deun'a au fostu tienute de sante se basedia pre con-stitu-tiune. Natiunea magiara si-alese odinoria regii sei pre langa garantarea sustinerii constitu-tiunii; pre langa ace'a-si garantia a fundatu dreptulu de succes-iune alu pre'naltei case domnitorie austriace, atatu pentru partea barbatesca, catu si — cu apunerea ace-stei-a — pentru partea femeesca, cu voia libera si ne-silita de nimene, si acesta garantia domnitorii nostri cu tote ocasionile incoronarii o au reinnoitu in diplo-mele loru inauguralu.

XXI. Candu Majestate Ta Te-ai determinatu pre gratiosu in 1860, ca in viitoriu Vei abdice de sistem'a guvernarii absolute; amu speratu cu securi-tate, ca constitu-tiunea nostra, care de jure existu, inse de facto era suspinsa, era se va restitui, si pe baza acelei-a Majestate Ta Te vei indura a mediu-loci pe calea ordenaria a legelatiunii stramutarea, ce ar fi de lipsa in un'a seu alta parte a legiloru nostre. Sperarea nostra inse nu s'a realizatu. Drepturile con-stitu-tionali a le Ungariiei garantate cu solemnitete, s'au delaturatu, si diplom'a d'in opt. inante de tote a octoatu pentru totu imperiulu o constitu-tiune care s'a estinsu si preste noi. In acest'a constitu-tiune octoata s'au stramutate cele drepturi...

nici odata n'au statu in contrastu cu deplina sigure-tate a monarciei ei totudeun'a a promovatu esential-mente sustinerea acelei-a.

XXII. Dupa ce inse Majest. Ta nu voiesci a castiga acestei diplome validitate prin octoate, ci o ai comunicatu cu diet'a nostra „s pre cumpenire matura, consultare cu petrunderi si pri-mire pre cale constitu-tionala“ facema despre modulu originei ei, ce se contrarieza cu constitu-tiunea nostra. Ce se atinge inse de cuprinsulu ei, o-am luatua la desbatare seriosa, si ne-amu convinsu deplinu: ca a cea cercu-scriere a afaceriloru comuni, care o indica diplom'a acest'a, in multe trece cu estinderea sa peste marginile sanctiunii pragmatice, si detrage multe de la legelatiunea patriei nostre, a caroru detragere garantia deplina a scopuriloru enunciate in sanctiunea prag-matica chiar' nu o preinde. Dupa-ce inse punctulu nostru de pornire e acel'a-si, pre care Majestate Ta ca pre o baza de dreptu recunoscuta de amendoue partile l'ai desemnatu ca punctu de manecare: ne de-chiaramu cu incredere sincera Majestatii Tale, ca prin primirea reguleloru si principieloru diplomei ace-lei-a, amu atrage a supra-ne nimicirea constitu-tiunii, autonomiei constitu-tionali si a nedependintiei nostre legali. Mai pre largu si mai cu de a menutulu pentru tote aceste, vomu desvoluta causele si parerile nostre in proiectulu, care lu-vomu asterne Majestatii Tale in privintia detiermurei si tratarii (manuirei) rela-tiuniloru comuni.

XXIII. Dreptu ca patent'a d'in 26. febr. s'a fa-cutu pre baza diplomiei d'in optovre, inse ea s'a estinsu in mare mesura peste marginele acelei-a. Nu a cru-tiatu nici chiaru drepturile si interesele acele deose-bite a le tierelor, cari nu stau in opusetiune cu sco-purile si cu interesele adeveratu comune. A fostu indreptata mai multu spre contopire decatu spre unire; si d'in acesta cauza nu s'a potutu realisa dorirea aceea parintiesca a Majestatii Tale, ca libertatea constitu-tionala a tierelor singuratece a Majestatii Tale — fiindu asigurata pentru totu de un'a prin insotirea interna a poporeloru acelu-a — se se pota desvoluta pe baza solida. Nu s'a potutu realisa neci aceea, ce accentueza si sanctiunea pragmatice, leniscirea si unirea sincera a spireteloru. Esperintia de patru ani au aretatu in urma, ca constitu-tiunea, ce se cuprinde in patent'a, neci n'au leniscitu poporele, neci nu s'a potutu esecuta in prasse.

XXIV. Fatia cu noi inse, acesta patent'a fostu o expresiune mai aprata si mai agera a teoriei espira-riei de dreptu. Candu Ungari'a, prin primirea sanc-tiunii pragmatice, a facutu cu potintia ca tote tieriele de sub casa domnitoria, si pre venitoriu se remana sub acel'a-si domnitoriu, si cu poteri unite se-si apere si sustiena securitatea comune: a buna sama nu au avutu intentiunea, ca acesta unire candu-va se pota duce inca si spre contopire, ma in ins'a-si sanctiunea pragmatice s'a contractatu esprese neva-temarea autonomiei constitu-tionali si nedependintiei a tier-iei. Ei legali dar' primirea patentii d'in febr. inca ar' mai ingreuna periculu, ce ni l'ar' aduce diplom'a de opt. prin cercuscieriunea afaceriloru comuni, ce a trecut preste marginele dreptului si a necesitatii.

XXV. Dupa intieptiunea acestei patentie multe obiecte de dreptu publicu fara de nici o restringere in totu cuprinsulu loru s'au tienutu de cerculu unei atari corporatiuni comuni legislative, in care repre-sentantii Ungariiei, fiindu mai putieni la numeru, in tote cestiunile ar fi depinsu de la majoritatea repre-sentantiloru celoralalte tieri, si in modulu acestu-a acele interese a le nostre de cari s'a ingrigitu mai nainte legelatiunea nostra propria, ar fi fostu sub-ordinate intereselor celoralalte tieri. Acesta sub-ordinatiune s'ar' fi estinsu adeseori si preste atari in-terese, cari nu s'ar' fi decisu d'in punctu de vedere comune, ci pentru binele tierelor ce suntu in majori-tate, cu nedrept'a nostra dauna. Ma dupa ce afacerile pre ponderose, desemnate de comuni, stau in mai mare seu mai mica legatura mai cu tote obiectele rezervate legislatiuniloru singurateceloru tieri: s'ar' fi potutu esca adese atari abateri ba si greutati, cari ar' fi servitu de cauza seu pretestu pentru legelati-unea comune de o autoritate mai insemnata, ca acest'a se-si estinda poterea si cu tempu se traga la sine partea cea mai mare a potestatii legelative.

XXVI. Ce se tiene de administratiunea publica, patent'a d'in fauru in privintia Ungariiei puse cele mai insemnate ramuri a le ei in man'a unei corpora-tiuni de amplotati cu totulu neatornatorie de la gu-vernulu nostru, precandu partile celelalte ale admi-nistratiunii s'au tienutu de guvernulu ungurescu. Prin urmare pre acele-si teritoriu, preste acei-a-si civi a constitu-tiu doue potestati administrative cu totulu dife-rite un'a de alt'a. Pote-se si numai cugeta in unu statu constitu-tionalu o asemene administratiune dupla, fara frecari infinite si incurcare continua? si nu e intemeiata ingrigrirea, ca in urma seu va stagna administratiunea, seu cea mai tare va trebui se absorba pre cea mai slaba? A primi o atare anu-lare a constitu-tiunii nostre si a guvernarii nostre interne de sine statatorie, ne opresce detorintia nostra cetatienesca cea mai santa.

XXVII. Noi suntemu convinsi ca interesele Ungariiei diacu la inim'a parintesca a Majest. Tale. Si noue ne diacu la inima aceste interese, pentruca de acele e legata fericirea patriei nostre. Inse avemu credintia firma, ca intre interesele bine intieptate a le Ungariiei unulu d'in cele mai ponderose este aperiarea independintiei nostre constitu-tionali, care noi dupa cumu s'a desfasuratu in pre umilit'a nostra adresa d'in anulu 1861. nu trebuie se-lu pierdemu d'in vedere.

XXVIII. Majest. Ta insu-Ti doresci ca deliberati-unea aceste cestiuni se fia basata pre intieptere reciproca. Cu potintia este inse a spera intieptere reciproca la o otarire, carea precandu unei tieri i da libertate con-stitu-tionala, celei alalte i rapesce constitu-tiunea sa care a custatu de seculi si atatu de desu s'a asecuratu ser-batorescu? Potere-ar' acest'a uitu dreptulu pierdu? si ceea pot se ar' bucura cu inima leniscita de constitu-tiunea sa casciga in modulu acest'a?

XXIX. Se Te induri deci Majestate Ta a ni concede, ca se urmamu mai bucuros ace-lei indegetari a cuventulu de tronu, care cu re-ferire la diplom'a d'in optovre si patent'a d'in fauru ne indrepta intr'acolo, ca daca nu s'aru poté imprastia ingrigririle ce se ivescu in privintia acest'a „se asternemu Majest. Tale numai atari propusetiuni de straformare, cari se potu aduce in consuntantia cu conditi-unile vitali ale Monarciei.“ Noi ne-am dechiar-atu inca in adresa nostra d'in 1861., ca nu vomu se punemu in periculu monarcia. Departe e de noi si acumu o atare tendintia, si fiindca dupa convingerea nostra e cu nepotintia, a aduce in consuntantia diplom'a...

a pastră independentă noastră constituțională, câtă și a corespunde condițiilor vitale a le monarhiei.

XXX. Maiestatea Ta Te-ai îndurată pre grătosu a dechiară în pre-naltu cuventu de tronu „că cu deliberarea acestei cestiuni stă în legatura strinsa, ba nedespartibile reviziunea respectivă transformarea acelei părți a legiloru d'in 1848, care se referese la exercerea drepturilor monarcului și la cercul de activitate alu regimului.

XXXI. In a două adresa pre umilita noastră d'in anul 1861. amu fostu propusu Maj. Tale, „că între determinările legiloru d'in 1848. sunt unele punte, cari și noi dorim pre langa sustinerea nevătămăta a drepturiloru poporului a le străformă mai a mesuratu scopului și a le desvolda mai definitiv.” Asemene ne-amu dechiarat, „că, dacă Maiest. Ta doresci a schimbă legile în ore care parte, dietă întregită se va consulta fără întârziere și va asterne Maiest. Tale decisiunile sale asupra propuneriloru prezentate în respectulu acestă de către Ministeriulu responsabilu alu Maiest. Tale.” Ne dechiarăm asî dăra si acum gata, că în câtă va fi de lipsa schimbarea vre-unei legi pre calea ordenaria a legelatiunei, vomu susterne Maiest. Tale în respectulu acestă propuzitiuniloru noastre consunatori cu principiile fundamentali ale constituiției noastre.

XXXII. Natiunea magiara (sic) are o dorintia fierbinte, că adevăda să vedea mai antăiu pre regele seu ereditariu încoronatu cu coronă santului Stefanu ca în fine să se implinescă aceea, ce eveneminte fatale au împiedecatu în decursu de 17 ani. Acestă nu e numai o ceremonia solemnă în patriă noastră, ci întregirea necesaria a constituiției, legatură cea mai frumoasă, mai delicată și totuși cea mai tare, carea lega natiunea de regele seu. Pana candu acestă nu se întempla tote otaririle noastre remanu numai propuneru, caroră singuru numai sanctiunea regelui încoronatu li pote da validitate de lege. Pana atunci sperările noastre, ori câtă de multu promitietorie să fie, sunt numai sperări nesecure, cari numai regele încoronatu le pote realisă. Vietă noastră politica în presinte e încă dubia și clatinatoria si clatinarii acesteia numai Maiestatea Ta i-poti pune căpetu restaurand constituițiunea noastră în fapta și încoronand Te. Binevoiesce deci Maj. Ta a ascultă acesta rogare a noastră și a face cu poțintia implinirea dorintii noastre câtă mai curundu.

XXXIII. Cu respectu vomu primu și ne vomu consulta despre aceea ce Maiest. Ta ca rege încoronatu Te vei îndură la timpulu seu a ni împartesi pre cale constituiționale în privintia intereselor spirituali și materiali a le țierei. Ma, în câtă cu privire la aceste interese credem a fi forte necesaria crearea de legi noue seu schimbarea celoru ce sustau, ne vomu apuca câtă mai curundu de pregătirile, cari receru tempu mai îndelungatu, și otaririle noastre le vomu asterne la tempulu seu cu umilitia Maiestății Tale.

XXXIV. Noi simțim adencu, că legelatiunea noastră și în respectulu intereselor spirituali are încă multu de a suplini și a îndrepta. Vomu staru și în partea acestă a face totu ce potesce fericirea comună a patriei și ce ne comenda detorintia noastră cetățienă. Plecand d'in principiile fundamentali a le constituiției în lucrările noastre totdeună vomu avē de îndreptariu dreptatea și ecuitatea fatia cu tote clasele cetățieniloru statului fără diferintia de religione și limba. Cu deosebire vomu luă în consideratiune si această ce amu pronunțiatu și în adresa noastră d'in 1861.: „că simțulu de natiunalitate, care totu mai multu se desvolda, reclama atentiune și nu se pote mesurā cu compența timpiloru trecuti și a legiloru vechi.” Nu vomu uitā nici odata, că locuitorii Ungariei de alte limbe sunt asemenea cetățieni ai Ungariei și noi vomu cu sinceritate a asecură prin lege, totu ce potesce în asta privintia interesele lor și interesulu comunu alu patriei. La formarea acestor legi înca vomu urmā principiulu dreptății și alu frătietații*).

XXXV. Interesele noastre materiali cu deosebire sunt acele în respectulu caroră d'in causa împregiariloru pline de fatalitati am remasu îndertru într-unu modu ce ni însufle ingrigiri. Va fi unu lucru greu a învinge urmarile apesatorie ale acestei remaneri, dar noi nu ne vomu spari de acesta opera greă, pentru că e o cestiune de vietă pentru natiunea noastră. Ameliorarea pusetiunei noastre politice va înaintă și interesele noastre materiali, precumu va fi si aventarea pusetiunei noastre materiali rādiemulu esentialu alu situatiunei noastre politice. Fie-ni iertatu a sperā că întieptiunea și parintescă grige a Maiest. Tale voru ajutā neobositele noastre staruintie atātu în respectulu unei-a câtă și în alu celei-alalte. Dosvoltarea noastră spirietuale și progresulu materiale neci decātu nu stau în contradicere cu adevăratele și dreptele interese ale țierloru, ce nu se tienu de coronă Ungariei, ba înca acelu progresu și a cea desvotare pre candu ne dau potere și pondu — marescu totu odata și pondulu și poterea acestor țiere, precand ne redica pre noi redica totulu.

XXXVI. Esprimem multiemtia sincera Maiestății Tale și pentru aceea, că Te-ai înduratu grătosu a provocā si dietă Croatiei și a Slavoniei, să se ingrigesca de tempuriu ca aceste țiere se pota fi reprezentate cumu trebuē în dietă noastră de acumu. Acestă o considerăm ca unu documentu alu pre înaltulu scopu de a sustinē integritatea coronei unguresei și a întregi dietă noastră. Fatia cu aceste țiere ca soti constituiționali ai nostri noi și acumu suntemu în această opiniune care o amu adusu la pre înaltă cunoscentia a Maiest. Tale în a două adresa pre umilita a noastră d'in anul 1861. Repetim deci de nou: „că dacă Croatia voiesce a luā parte ca țiera în legelatiunea noastră, dacă ea voiesce a se chiarificā mai antăiu cu noi în respectulu condițiiloru pre langa cari e gata a si legā pusetiunea de dreptulu publicu cu Ungaria, dacă în respectulu acestor voiesce să vină în atingeri cu noi ca natiune cu natiune, neci acestă unu vomu refușă.” Cu încredere sincera li întindem mană frătesca, numai să se sustina integritatea și independența constituiționale a țierei nostre și a coronei Ungariei.

XXXVII. Precand ne exprimem înse preā respectuosă noastră multiumita nu potemu retacē neci temerea că pre candu prea înaltulu cuventu de tronu vorbesce de Croatia și Slavonia, Dalmatia nu o amintesce necairi. Acestă țiera împreună cu Croatia și Slavonia se tiene de coronă Ungariei, și fiindcă Maiest. Ta ai determinat de punctu de plecare sanctiunea pragmatica carea spune apriatu, că țierele coronei unguresei nu se potu despartī deolaltă, a buna sama nu Vei voi, ca întregitatea coronei Ungariei garantata de atâte ori în modsolenu, să se stirbe si mai departe.

XXXVIII. Decisiunile dietei Croatiei d'in anul 1861, cari Maiest. Ta Te-ai înduratu a ni-le împartesi, credem că atunci ar fi mai cu scopu a le pertractă, candu ne vomu potē consulta împreună cu reprezentantii seu plenipotentiații acestor țiere tramesi spre impacatiune, și cu colucarea lor vomu potē delibărā asupra acestui obiectu.

XXXIX. Multiumim Maiest. Tale și pentru aceea ingrigire preā înaltă cu care porti la inima deliberarea finale a relațiiloru provenitiorie d'in uniunea Transilvaniei cu Ungaria. Fundamentulu acestor relațiuni, la'u pusu acele legi, cari s'au adusu în 1848. despre Uniunea Ungariei cu Ardealulu în contielegere comune a ambelor acestor țiere și s'au santiunatu solenu prin aprobare regesca. În respectulu acestă înse mai este multu a se face și noi nu ne indoim că spre mediulocirea unei otariri d'in tote partile odihnotorie drepte și cuvenitiose, e de lipsa o compenire matura și prevedere. În consultările acestor pre noi ne voru conduce sentimintele iubirei frătesci; și basea sperariiloru noastre e încrederea, că nimene nu va poffi de la noi ce va, ce ar potē periclitā principiile fundamentali a le constituiției noastre.

XL. Prin conchiamarea Croatiei și Ardealulu la dietă noastră s'au înalturatu o piedeca greă, carea în anul 1861 a împiedecatu mai multu activitatea noastră legelativa. Concedē-ni Maiestate a Te rogā și a sperā, că Maiestatea Ta vei mediuloci cu poterea regesca, că se fia reprezentate în dietă noastră partea întregitoria a țierei nostre, Fiume, precumu și corporatiunile, cari dupa art V de lege d'in 1847/8 suntu părți constitutive a le dietei Ungariei.

XLI. Inprivintia acestor compatrioti ai nostri, cari pre basea acuzariiloru politice fura condamnatu, precumu și inprivintia acestor cari pentru asemenea cause fura condamnatu de curundu seu înca stau sub acuzare, renoim cu sincera încredere, rogatiunea noastră asternuta Maiest. Tale în 1861. Ascultă Maiest. Ta rogatiunea noastră și întarese si prin aceea credintia natiunei, că eră cea nouă, care o asteptăm cu atātă sperantia de la simțimintele constituiționali ale Maiest. Tale, va sterge tristele remasitē ale trecutulu și va alinā ranele cele crunte ale inimeloru.

XLII. Scim și recunoscem cu anima multiumitioria și sincera, că Maiest. Ta ai parintescă intențiune, de a departă ingrigirile și a delaturā piedecela, cari au împiedecatu pana acumu decisiunea asupra cestiuniloru nostre de dreptu publicu. Dacă asemenăm trecutulu și presentulu; vedem cu bucuria, că punctulu de plecare, scopulu și midilocela de odineora si de acumu sunt deosebite esentialmente. Trecutulu ne apesă cu ingrigiri (țemeri) nefinite, presintele ni promite unu venitoriu mai frumosu.

XLIII. Maiestatea Ta ni-ai deschisu campulu constituiționale pentru activitatea noastră, și pre acestu terenu ni vomu impleni cu bucuria detorintia noastră cetățienesca. Staruintele nostre înse numai atunci potu avē rezultat, dacă în lucrările noastre legelative ne conduce credintia tare, că ce a statoritu împreună regele cu natiunea, numai vointia unita a regelui și a natiunei, o pote și străformā. Basea acestei credintie nu pote fi, de câtă numai continuitatea de dreptu recunoscuta în principiu și în fapta pasita si în vietă.

XLIV. Maiestatea Ta prin poterea absoluta imp. nu voiesci a ni octroā una constituițiune nouă, și noi, pre cari ne lega legile fundamentali a le constituiției unguresci, cari sustau dupa dreptu, a primu liberu si de buna voia o atare constituițiune octroata. Maiestatea Ta pornind d'in sanctiunea pragmatica, ne provoci, a modificā pre cale constituiționale această ce e și smintela în legile nostre, și a întregi această ce e defectuosu. Înse țiera și acum stă continuu sub regimu absolutu. Constituițiunea noastră pre a carei base ar trebū să exercem dreptulu legelatiunei, înca si acum e suspendata în partile ei esentiali. Legile nostre sanctiunate în privintia caroră și Maiestatea Ta recunosci grătosu, că legalitatea loru formale nu se pote supune la neci o exceptiune, în fapta se consideră că candu n'ar'esiste; d'in contra atari ordenatiuni octroate, cari s'au emis cu delaturarea legiloru nostre fundamentali, ba în contra acestora, și cari conturba continuu interesele cele mai sante a le cetățieniloru acestei țiere, ba înca și pacea interna a senurategeloru confessionii, — se sustienu înca si acum în mare parte; regimu parlamentaruu, ministri respundietori n'avem; municipiele, comitatele, districtele, cetățile înca neci acum nu si-au recastigatu pusetiunea lor constituiționale, și în tote ramurile administratiunei domnesce una sistema absoluta. Pre teritoriulu patriei nostre duc administratiunea douē corporatiuni de aploiați nedependinti de olaltă, d'entre cari neci ună nu e constituiționale, ba înca ună e pre langa această și straina, încātu nu stă în neci o aternare dela poterea regimului ungurescu.

XLV. Ne rogăm deci de Maiestatea Ta pentru continuitate de dreptu în întielesulu legiloru nostre, cu deosebire pentru unu regimu parlamentaruu, unu ministeriu respundietoriu și pentru restaurarea constituiționale a municipieloru. Noi nu poffim decātu executarea legii, pentru că legea neexecutata e litera morta, fără continuitate de dreptu constituiționale nu traesce. Noi nu poffim neci o imposibilitate politica; nu avrem intențiunea de a periclitā securitatea imperiului seu de — a scurtā drepturile legale a le monarcului nostru, și vomu apriatu totdeună dreptele pretensiuni a le țierloru sorori. Si noi le tiemem pre aceste de interese comuni de una mare importantia, înse suntemu convinsi, că denumirea de ministri unguresci respundietori și restaurarea constituiționale a municipieloru, nu stau în contradicere cu aceste interese comuni pre ponderose.

XLVI. Scim, că dupa cele ce s'au întemplat de 17 ani fără influintia noastră, periodulu de trecere va fi împreunatu cu multe greutăți; scim că primirea faptea și ordenarea mai multor rami ai administratiunei, preținda tempu mai îndelungatu si suntu împreunate cu ore cari încercări, a caror deslegare va recere mare grige. Dar neci aceste consideratiuni nu facu d'in sustinerea și mai departe a sistemului absolutistice una necesitate nerfusabile, și nu eschidu posibilitatea, ca constituițiunea noastră să sustee și pre tempulu în care ne consultăm despre modificarea legiloru sengeratece.

XLVII. În unu periodu de trecere nu pote fi neci procedurā ministeriului respundietoriu în tote asid de regularia, precum se întempla această în cursulu regulariu ne conturbatu și neintreruptu nici odata a lu vietii constituiționali. Dietă noastră va tinē o această totdeună în vedere, și procedurā ministeriului ungurescu respundietoriu, ca a unui regimu parlamentaruu cu respectu la tote acele, cari se tienu de esoperarea impacatiunei pre cale constituiționale, de primirea administratiunei și de conducerea-i provisoria,

venitiosă; ma, staruintele sincere îndreptate spre aceste scopuri, va fi gata a le sprigim dupa poțintia.

XLVIII. În modulu acestă se voru potē delaturā greutatile, ce s'ar ivi, și ele de securu se voru si delaturā, dacă zelosele staruinte a le dietei în respectulu acestă le spriginesce si poterea regesca a Maiestății Tale. Restaurarea unei părți atātu de esentiali a constituiției noastre va înaltā încrederea natiunei și va delaturā temerea ei, care ar potē mai tare împiedecā rezultatulu doritu. Ministeriulu respundietoriu va posiede și încrederea Maiestății Tale, și ca regimu parlamentaruu și încrederea țierii. Pre basea acestei încrederi duple, ministeriulu respundietoriu, standu cu ambe partile în atingere continuă, prin lucrarea sa va usiorā mersulu injoieleuru dietalu, cu deslusirile sale va potē risipi de tempuriu multe indoielē și parerile diverginti le va potē apropiā deolaltă. Si fiindcă preste această, în urmā pusetiunei sale oficiali, mai adese ori vine în atingere cu barbatii de statu ai celoralte țiere ale Maiestății Tale, și în direptiunea acestă pote promovā deslegarea multor cestiuni grele.

XLIX. Dacă înse Maiestatea Ta nu ni-ai impleni cererea noastră legiuita si cuvenitiosă si, sustinendu și de ici încolō sistemā absolutistica, ni-ai denegū restaurarea regimului parlamentaruu și a ministeriului respundietoriu pre inimele nostre eră si s'ar asiedia ingrigire apesatoria și clatinarea sperarii nostre ni-ar ingreună pastrarea acelei odihne a sufletului, de care avem lipsa în gradu atātu de înaltu la deslegarea grelelor cestiuni ce ni s'au propusu. Dietă noastră presinta s'au conchiamatu pre basea unei constituițiuni garantate și de sanctiunea pragmatica. Missiunea ei este: a modificā unele punte esentiali a le legiloru nostre, a încoronā pre regele Ungariei și a întemeiā viitorulu mai ferice alu patriei. Sē binevoiesci Maiestatea Ta a luā grătosu în consideratiune, ce pusetiune ar fi, candu țiera în această si tempu candu eserceza prin reprezentantii sei acestu dreptu constituiționale, în tote celelalte ar stā afara de constituițiune.

L. Pre langa regimulu parlamentaruu și ministeriulu respundietoriu, e guvernarea de sene municipale legiuita a comitateloru, cercuriloru și a cetatiloru, a două recerintia esentiale a constituiției noastre. Aceste douē stau în legatura îndissolubile ună cu altă.

LI. Tote institutiunile Ungariei suntu insuflete de ideā guvernarii de sene; ea împreună potesce cele mai bune spre spriginirea administratiunei publice, ea oferesce prin publicitate controlā cea mai secură contra abuseriloru; ea marginesce esecese nedrepte cu poterea oficialiloru. În decursulu vietii nostre constituiționale, ea a aperatu patriă noastră de sistemā birocratica, care stă cu institutiunile țierii, cu vietia publica si datenele ei în contradicere directa.

LII. Pana candu nu se va restaurā acea guvernare de sene a municipieloru, care o desemna constituițiunea: activitatea constituiționale a poporului nu pote sprigini administratiunea publica. Fără publicitate și controlā va fi defectuosă și sub această suferē mai multu încrederea catra oficiali, pre alta cale înse abiē se va potē ordenā cu scopu administratiunea publica cu crutiare de spese asemene de mare. Autonomia municipale e una parte constitutiva principala a nedependenței țierii pre terenu administratiunei interne — a nedependenței, care si Maiestatea Ta te-ai înduratu a o recunosce.

LIII. Totu insulu doresce cu sinceritate, ca ponderosele cestiuni pendinti să se complaneze spre leniscirea generale. Leniscire generale înse, și cu privire la modificările oportune, numai atunci e a se sperā cu securitate, dacă prin cunoscentia obiectului și a situatiunei ideele voru deveni mature și în cercurile poporului; Nimicā înse nu esopereza această mai usioru, nimicā nu învinge mai rapede preocuparea și temerea n'ntemeiata de lucrulu necunoscutu, ca schimbarea publica a ideeloru. Ce pote prestā pres'a în direptiunea acestă e mai multu teoreticu și în totu casulu restrinsu la unu cercu mai micu, precand aceea publicitate, care e împreunata cu vietia constituiționale a municipieloru, aduna pre locuitorii diferiteloru țienuturi pre terenu practicū si conceptele lamurite prin schimbarea cugeteloru ramurindu se departe, strabatu și la clasele cele mai de diosu a le poporului. Noi suntemu deci convinsi, că nimicā nu este mai aptu a înaintā acea leniscire generale, fără de care impacatiunea abiē ar potē aduce binecuventare, decātu restaurarea autonomiei constituiționale a municipieloru.

LIV. Nu ne tēmemu că prin restituirea municipieloru să se nasca greutăți esentiali de si numai provisorie, pentru guvernarea statului, că-ce suntemu convinsi, că dietă chiaru și în acestu restempu, va fi gata de a da ministeriului responsabile ungurescu alu M. Tale acea potere si mediuloce ajutoriali, cari se voru recere spre delaturarea unor asemenea greutăți.

LV. Cu încredințare sperăm dăra, că M. Ta vei plini grătosu cererea noastră asemenea spriginita prin interesele administratiunii publice și prin oportunitatea politica.

LVI. Estu modu cu încedere sincera descoperiramu M. Tale sentimintele și dorintele nostre. Cele mai sante obiecte a le veneratiunii, a le iubirei și ale neclăfitei nostre credintie pre acestu pamentu sunt: patriă și regele; eră interesele unite a le acestor sunt scopulu principale alu staruinteloru nostre. Temelulu constituiției nostre e legea, complementulu ei este poterea regale, și a ne supune acestor douē e cea mai nalta detorintia cetățienesca pentru noi. Acestă detorintia nu mai atunci ar fi apesatoria, decum va de o parte legea, de alta parte vointia regelui ar deveni în contradicere constante și neimpacabile ună cu altă. Înse grătiā, cu care M. Ta graisi către credinciosulu poporu alu Ungariei și sentimintele constituiționali, descoperite în cuventulu de tronu alu M. Tale ni dau sperare secură cumca de s'ar si ivi câte odata divergintia în opiniuni, neci candu nu vomu deveni la o situatiune atātu de dorerosă și de neimpacata. Majest. Ta nu vei preținde de la noi astfel de sacrificiu, care nu-lu cere neaperatu scopulu comunu semnata în sanctiunea pragmatica: eră noi spre asigurarea acestui scopu vomu plini tote câte ni impune detorintia și preținde binele publicu alu patriei.

LVII. Intieptiunea M. Tale va aprieti cu bunăvointia parintesca intimā noastră alipre către constituițiunea noastră, care e stelpulu celu mai tare atātu alu libertății nostre, câtă și alu tronului M. Tale. Paginele istoriei adevrescu, că tronulu au fostu în cea mai mare securitate la acele popore, cari cu cea mai tare credintia aperara legile lor constituiționali.

LVIII. Sē fi convinsu M. Ta, că aliprea noastră către constituițiunea strabuna si către dinastiā regesca a M. Tale, pre care natiunea noastră pre temelulu constituiției sale de buna voia si libera au innaltiatu-o pre tronulu Ungariei, riuresce d'in unulu si acelu-a si isvoru: d'in celu mai limpede isvoru alu

*) In dieta se ceti cuventulu „testvóriség” pre candu diurnalele magiare, întrebuintiara în loculu acestui-a, cu